НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

...эн Соведтэ хүдэлнэб, тэрэ хамагай түлөө харюусалгатай ...дэмы хэлэгдэдэггүй. Хүн зон баяр баясхалангаа гү, али ...гашуудалаа нэн түрүүн хэндэ мэдээсэнэб! Нютагайн ...Соведтэ. Соведэй харьяата газар дээрэ оршодог ажахынуу..., һургуулинууд ба больницанууд, магазинууд болон клу..., хүүгэдэй ясли, саадуудай хүдэлмэриин түлөө хэн ха...рюусанаб! Нютагай Совет. Тиимэһээ районно, сельскэ ба по...елково Соведүүд арадай депутадуудай Соведүүдэй бури...дэ онсо һуури эзэлдэг гээшэ. Ушарынь энэмнай арад зо... түлөөлэгшэдэй эгээн олоороо хабаададаг гүрэнэй засаг ...дээдын зургаан болоно бшуу.

СССР-эй Конституциин ёһоор нютагай Соведүүд өөрынгөө ...газар дээрэ засагай дүүрэн эрхэтэ орган мүн. Эндэ ...предприятинууд ба эмхи зургаанууд, һууриин тосхонууд ...дэй мэдэлдэ байдаг гээшэ. Ушар иимэһээ сельскэ болон ...елково Соведүүдэй хэхэ хүдэлмэри, шиидхэхэ асуудал... хододоо олон байдаг.

Мүнөө сельскэ, поселково Соведүүдтэ 1,5 миллионһоо үлүү ...депутадууд тоологдодог. Тиихэдэ манай Автономито Совет ...Социалис Республикын 206 сельскэ, сомоной болон посел...ково Соведүүдтэ 6670 депутадууд һунгагданхай юм.

...Манай парти ба правительство нютагай Соведүүдэй үүргэ ...харюусалгые улам дээшэлүүлхын, тэрэнэй ажал ябуул... эдэбхижүүлхын түлөө сагүргэлжын анхарал оролдолго ...гаргадаг.

«АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СОВЕДҮҮД ӨӨҺЭДӨӨ, МҮН ...ТЭДЭНЭЙ БАЙГУУЛҺАН ОРГАНУУДТА ТҮШЭГЛЭН, ГҮРЭ...НЭЙ, АЖАХЫН, СОЦИАЛЬНО-СОЁЛОЙ БУХЫ ҺАЛБАРИНУУ...ДЫЕ ХҮТЭЛБЭРИЛДЭГ, ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БАТАЛАН ...ГАРГАДАГ, ТЭРЭНЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫЕ ХАНГАДАГ, ШИИДХЭБЭ...РИНҮҮДЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ХОЙНОҺОО ХИНАЛТА БЭЕЛҮҮЛ...ДЭГ», — гэжэ манай гүрэнэй Үндэһэн хуули дотор аржыса ...баталһан.

Республикымнай районно, сельскэ (сомоной), поселково ...Соведүүд энэ эрхэнүүдээ дүүрэнээр хэрэглэн, экономико, ...соёл культура хүгжөөхэ асуудалнуудые шиидхэдэг гээшэ. Жэ...шээнь, Баргажанай районой Һүбын, Кабанскын—Каменска, ...Хойто-Байгалай—Верхне-Заимкын, Сэлэнгын—Тохойн, Бэшүү...рэй—Кировскэ, Улаан-Үдын—Хүйтэнэй, Хориин районой ...Һангын болон бусад сельскэ, поселково Соведүүд нюта...гайнгаа колхоз, совхозуудай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэг...цээ хангалгын, соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэл...мэриие һайчаар хүтэлбэрилжэ, муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туй...лаад байна. Хурамхаанай районой Уланхаанай сомоной Со...вет депутадууд болон эдэбхитэдтээ түшэглэн, ажаһуудадай ...дунда эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа шададаг. Тэрэнэй ...ушар тэндэхи Уланхаанай совхозой үйлэдбэри горитой хүг...жэжэ, ажалшадые хангалга эрид һайжараа. Мүн эндэ барилга ...үргэнөөр хэгдэдэг болоо. Ниитын малай байранууд, бусад... барилганууд дээрэ депутадай постнууд байгуулагдан.... Арадай депутадуудай оролдолгоор тэндэхи эмхи зур...гаануудай хүдэлмэри эрид һайжарһан байна.

...Тэрэнтэй хамта, зарим нютагай Соведүүд улад зоной эдэбхи ...үүсхэлые тэрэ доронь һайшаан дэмжэжэ, социалис мүры...сөө бодотоор эмхидхэжэ шаданагүй. Үйлэдбэриин ашаг үрэ ...дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулха, ажалай ту...шаа дүй дүршэлые олоной дунда дэлгэрүүлхэ талаар ажалша ...коллективүүдэй дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри үшөөл һулаар ...ябуулдаг. Баргажанай районой Уланай сомоной, Хяагтын ...районой Мурочиншын сельскэ Соведүүдтэ, тэрэшэлэн Хэжэн...гын, Зэдын. Бэшүүрэй районуудай хэдэ хэдэн сельскэ болон ...поселково Соведүүдтэ иимэ дутагдалнууд үзэгдэдэг байһаар. ...Соведүүд сессиингээ, гүйсэдкомуудай заседаниинуудай ...шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноһоо шалгалта хиналта ...эмхидхэдэггүй, тон һулаар бэелүүлдэг байна.

Республикымнай нютагай Соведүүд КПСС-эй XXVI съездын ...шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлэн, съездын ...шиидхэбэринүүдэй нэгэн дүүгаар баталан абаһан 1981—1985 ...онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ...социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые, энээнһээ улам... өөрынгөө Соведэй харьяата газар дээрэ байдаг про...мышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, бусадшье ...ажалай коллективүүдэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргүүлхын ...түлөө бухы оролдолгоёо гаргаха болоно.

Мүнөө бухы совет арад, тэрэ тоодо манайшье республикын ...ажалшад КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, арбан ...нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй түсэбүүдые бол...зороһоонь урид нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө социа...лис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байнхай. Хүдөөгэй ажал...шад ниитын малай үбэлжэлгые гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэ..., хабарайнгаа тарилгада һайнаар бэлдэхэ гэһэн гол зорил...гоо бэелүүлхын түлөө шармайн оролдоно. Эдэ шухала зо...рилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ нютагай Соведүүдэй гүйсэд...комууд, бухы депутадууд улам эдэбхитэйгээр хабаадаха уяа....

«Нютагай Соведүүдэй ажал ябуулгада һонирхолтой, шэнэ ...юумэн бии болоо. Нютагай ажахын, хүн зониие хангал...тын асуудалнуудта анхаралаа һуладуулангүй, тэдэнэр эконо...мическа болон социальна хүгжэлтые комплексно шэнжээр ...харалгада бури ехээр хубитаяа оруулна»,—гэжэ КПСС-эй ...XXVI съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев хэлэһэн байна.

Соведүүдэй сессинүүд, гүйсэдкомуудай заседаниинууд дээ...рэ хүдөөгэй ажабайдалай гол шухала асуудалнууд зүбшэн ...хэлэгдэдэг, зохихо хэмжээнүүд хараалагдадаг гээшэ. Зү...бшэлэй сагүргэлжын комиссинууд, депутадуудай бүлэгүүд бо...лон постнууд хэр зэргэ хүдэлнэб, Соведүүдэй хүдэлмэридэ ...депутадууд хабаадана гү, гэһэн асуудалнуудта саашадаа ...анхарал хандуулха шухала. Энэ талаар манайда ехэ ду...тагдалнууд бии. Тиимэһээ КПСС-эй райкомууд, партийна эхин ...организацинууд нютагай Соведүүдэй хүдэлмэреэрнь саг ур...гэлжэ һонирхожо, туһалжа байха зэргэтэй.

Түрэл партиингаа XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэе...лүүлжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар ...дүүргэхын түлөө хүн зониие элсүүлхэ, эдэбхи үүсхэл гаргаха, ...ажалай коллективүүдэй эрхимээр ажаллаха эрхэ байдал ол...гохо түлөө бухы ажал ябуулгаяа шэглүүлхэ гээшэ нютагай ...Соведүүдэй дайшалхы зорилго болоно.

ОЛОН МИЛЛИОН ХҮНҮҮД ДЭМЖЭНЭ

...И. Ленинэй түрэһөөр ...жэлэй ойн хүндэлэлэй ...э коммунис суббот...ник апрелиин 18-да үнгэр...гэхэ Москвагай түрүү ...коллективүүдэй үүсхэл орон ...ой олон миллион ажал...шад зүрхөө дэмжэгдэжэ ... Олон предприятинууд...тай һон суглаанууд ба ...ээнүүдтэ хабаадагшад ...тухай мэдүүлнэ.

...хэлэл хотын «Каучук» ...нэгэдэлэй хүдэлмэри...шэд ажалдаа амжалта... туйлажа, коммунис субботнигые угтахаар шиидхэнхэй. Прессовщица Н. Чистова, хабсаргагша Н. Ептюхов болон бусад арьбалагдаһан түүхэй эдүүд болон материалнуудаар субботнигой үдэр хүдэлмэрилхые предприятиингаа коллективые уряалба. Ажалай вахтын үеэр 412 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхөөр хараалагдана. Автомобилиин покрышкануудай олонхинь арьбалагдаһан каучугаар бүтээгдэхэ.

(ТАСС).

...ХИДХЭЛЭЙ ЗАСЕДАНИ БОЛОБО

...Москвагай ажалшадай ...ые дэмжэн, энэ жэлэй ... 18-да Ленинскэ ...нис субботник үнгэр...гэхэ Улаан-Үдын городской ... түрүүшын эмхидхэлэй ... болобо. Энэ заседа... субботник үнгэргэ...городской штабай түрүү... КПСС-эй Улаан-Үдын ... секретарь В. С. ... штабайнгаа ябуул...хүтэлбэрилхы хүдэлмэ...түсэбтэй танилсуулһан ... Энэ түсэбэй ёһоор, ... коммунис суббот...гэхэ үдэр болотор недели бүхэндэ үнгэргэгдэхэ заседаниинууд дээрэ Улаан-Үдын районуудай субботник үнгэргэхэ талаар штабай начальнигууд, томо томо предприятинууд болон нэгэдэлнүүдэй, эмхи зургаанууд болон дээдэ һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд бэлдхэлэйнгээ хүдэлмэри тухай тоосохоор хараалагдана.

Мүн эндэ коммунис субботнигой үдэр хэгдэхэ гол түлэб ажал тодорхойлогдожо, хүтэлбэрилэгшэдынь томилогдоо.

Манай корр.

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 64 (15687) | 1981 оной мартын 17, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй ОБКОМДО, РЕСПУБЛИКЫН МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Хүдөө нютагуудтахи байрын гэрнүүдэй барилга түргэдхэхэ

КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет «1981 ондо колхозууд болон совхозуудта, гүрэнэй хүдөө ажахын бусад предприятинуудта байрын гэрнүүдэй барилга түргэлхэхэ хэмжээнүүд тухай» хамтын тогтоол баталан гаргаба.

Колхозууд болон совхозуудта, хүдөө ажахын бусад предприятинуудта, мелиоративна барилгын эмхинүүдтэ хоёр байратай 1130 гэр 1981 ондо бариха даалгабари Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерстводэ, хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ, «Птицепром» гэжэ трестдэ, Буряадай АССР-эй Госкомсельхозтехникодэ, «Бурводстрой» гэжэ барилгын управленидэ үгтэхөөр баталагдаа.

1981 ондо хоёр байратай гэрнүүдые барилгын подрядна эмхинүүдтэ, модо бэлэдхэлэй ба промышленна предприятинууд, организацинууд болон управленинүүдтэ, тэрэшэлэн колхозууд болон совхозуудта бариха даалгабари тодорхойлогдобо.

1981 оной сентябриин 1 хүрэтэр колхозууд, совхозуудта түгэс комплектнэ 450 модон гэр бэлэн болгожо үгэхыень «Забайкаллес» нэгэдэлдэ, Ой модоной ажахын ба Түлишын промышленностиин министерствэнүүдтэ дурадхагдаа.

1981 ондо хоёр байратай 386 гэр барихадань, шефскэ туһаламжа үзүүлхэ даалгабари Улаан-Үдэ хотын промышленна предприятинуудай, организацинууд ба эмхи зургаануудай коллективүүдтэ, тэрэшэлэн районуудта байдаг тус тус предприятинууд болон организацинуудай коллективүүдтэ зорюулан баталагдаба.

Хараалагдаһан проект-сметын документнүүдэй ёһоор гэр тойроной байранууд ба оградуудые бариха барилгын материалнуудые үгэхэ, гэрнүүдые бариха цемент, шифер, шал, шэрэ ба бусад хэрэгсэлнүүдые табиха хэмжээнүүд тогтоол дотор хараалагданхай.

Байрын гэрнүүдые бариха хүдэлмэритэй холбоотой зохихо зорилгонууд КПСС-эй городской ба районно комитедүүдэй, арадай депутадуудай городской ба районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудай урда табигдана.

Энэ тогтоолоор тодорхойлогдоһон даалгабари дүүргэхэ ябуулгатай холбоотой асуудалнуудые түргэнөөр шиидхэхын тула республиканска штаб тогтоогдобо. Республикын городууд болон районуудта тиимэ штабуудые тогтоохыень КПСС-эй горкомууд ба райкомуудые, горгүйсэдкомууд ба райгүйсэдкомуудые КПСС-эй обком ба республикын Министрнүүдэй Совет уялгална.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Газар таряалангай ба мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха арбадахи табан жэлэй даалгабаринууд болон социалис уялгануудаа дүүргэхэ талаар онсо ехэ амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө РСФСР-эй хүдөө ажахын түрүүшүүлдэ **Социалис Ажалай Геройн** нэрэ зэргэ олгохо, **Ленинэй орден, «Хадуур ба Балта»** гэһэн алтан медаль барюулха гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум шиидхээ:

Буряадай АССР-һээ

Сундуев Дашинима Буодисвичто — Буряадай АССР-эй Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Экипаж станци дотор ан-бун гэжэ байна

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ, мартын 15. (ТАСС). Владимир Ковалёногой, Виктор Савиныхэй хүдэлмэриин хоёрдохи үдэр научна шэнжэлгэ хэдэг «Салют-6» — «Союз Т-4» — «Прогресс-12» гэжэ комплекс дээрэ Москвагаар сагаар 8 часта эхилээд, 23 час хүрэтэр үргэлжэлхэ.

Экипаж энэ үдэр «Салют-6» станциие жолоодогдон ниидэлгын гүрнимда оруулжа үргэлжэлөө. Тусхайлан хэлэбэл, элшэ хүсэ дамжуулдаг, халуун хүйтэниие тааруулдаг, газай бүридэл хангадаг түхеэрэлгэнүүд дахин хүдэлгэгдөө.

Мартын 14-дэ «Прогресс-12» онгосын үүдэн нээгдээд, абаашагдаһан ашаануудые космонавтнууд зөөжэ эхилһэн байна. Эдэнэр ашаанай онгосоһоо станциин тусхай амһарта хүдар уһа юулжэ эхилһэн, «Родник» түхеэрэлгые хүдэлхөөр болгон бэлдээ. Ургамалнуудай хүгжэлтэдэ замбуулиндахи ниидэлгын ямараар нүлөөлдэг байһые шэнжэлхэ биологическа туршалганууд комплекс дээрэ хэгдэжэ эхилэнхэй. Космонавтнууд «Фитон» гэжэ түхеэрэлгэ дотор арабидопсисой үрэһэнүүдые таряад, «Малахит» гэжэ замбуулинай «оранжерее» ургаса үтэхөөр бэлдэжэ байна.

Медицинскэ хиналтын мэдээнүүдэй ёһоор, хөөрэн дэгдэлгын оршон байдалда Владимир Коваленок, Виктор Савиныхай хоёр һайнаар дадажа захалаа. Хоюуланайнь бэе һайн ябана. Дэлхэй шадархи замбуулинда хүдэлмэри хэгдэжэ үргэлжэлһээр.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

Владимир Васильевич Артамонов — Гусиноозерско ГРЭС-эй блогой ахалагша машинист. Залуу мэргэжэлтэ инженер Новочеркасска политехническэ институт дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр эндэ ерэжэ хүдэлдэг болонхой. Тэрэ гурбан жэлэй туршада хүдэлжэ байбашье, эрхим мэргэжэлтэ гэжэ коллектив соогоо суурхадаг болоо. Республикынгаа районуудые, мүн хүршэ Монголой Арадай Республикые электрын элшэ хүсөөр таһалгарлагүй хангаха хэрэг эрхилдэг, амжалтатайгаар хүдэлдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу энергетик В. В. Артамонов ажал дээрээ.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

МҮЛЬҺЭН ХАДАНУУД

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абахын тула, түбхын түрүүн сабшалангаа һайнаар уһалха гэжэ «Дружба» совхозой луговодууд ехэхэн бэлдхэл хэжэ байна.

Ажахын үнинэй мелиоратор Т. Я. Шурыгинай хүтэлбэрилдэг сабшалан һайжаруулха бригадынхид энэ үбэлдөө булаг, горхонууд дээрэ хамта миллион үлүүтэй кубометр тошо халяагаа. Энэнь урид хараалагдаһан түсэбһөөнь 200 мянган кубометрээр ехэ болоно. Мүнөө совхозой олонхи сабшалангууд дээрэ эндэ тэндэ мүльһэн хаданууд тобойлдон харагдадаг. Эды шэнээн тошо мүльһэнинь хайлахадаа совхозой ехэнхи сабшалангые хабартаа, зунай эхеэр һайса уһалхадань гүйсэд хүрэхэ юм.

Мүнөө тус бригадын нэгэ звенонь гурбан трактораар сабшалан дээрэ шэбхэ зөөжэ байнхай. Тиихэдэ долоон луговодынь һубаг ханаабуудые сэбэрлэжэ, түрүүшын һайрам тогтоохо хүдэлмэри хэжэ эхилбэ.

В. БУДАЖАПОВ.

Загарайн район.

ЗУУТАНАЙ ЗЭРГЭДЭ

Һүүлэй мэдээгээр Гааргын совхозой суута хонишон Сокто Энхеевна Тыхеевагай бригада зуун эхэ хонин бүриһөө 104 хурьга абаад, бүрин бүтэн харууһалжа байна. Тэрэнэй даадаг бригадынхид жэл бүри ажахы соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг, абаһан социалис уялгаяа ходоодоо дүүргэдэг жэшээтэй.

Октябриин Революциин орденой кавалер, партиин райкомой гэшүүн С. Э. Тыхеева энэ жэлдэшье абаһан түсэбтэ даабаряа бэелүүлжэ шадаха. Юуб гэхэдэ, ахалагша хонишон зунай, намарай сагта һүрэгөө һайн бэлшээридэ адуулжа, нилээд таргалуулаа. Хонидойнгоо байрые эртээнһээ заһабарилжа дулаалһан, түл абалгада хэрэгтэй бүхы юумэеэ жэншэдгүй бэлдэһэн байна. Иимэл хадань Сокто Энхеевнагай отарын 619 эхэ хонинһоо 643 хурьган абтанхай, мүнөө хонидынь хурьгалжа үргэлжэлһөөр.

Томо болоһон хурьгадтаа буйлуулһан талха, ногооной, нарһанай шэлбүүһэнэй гурил, модоной хөө болон бусад зүйлнүүдые эдюулнэ.

Мүнөө жэлэй хүндэ хүшэр түл абалгын үедэ тэрээндэ Дулма Будаевна Галсанова, Насагма Будаевна ба Владимир Бадмаевич Цыреновтэн, залуу комсомолшууд Баир Гармаев, Цыдыпжап Галсанов гэгшэд хамһалсана.

Сокто Энхеевна Тыхеевагай бригадынхид һаяшаг үнгэрһэн КПСС-эй XXVI съездын материалнуудтай танилсажа, ажалдаа бүри ехэ урма баяртайгаар хүдэлжэ, зуун эхэ хонин бүриһөө 118 хурьга тулжүүлхэ гэһэн социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһандаа этигэнэ.

А. ЦЫРЕМПИЛОВ,
Хурамхаанай районой Гааргын совхозой парткомой секретарь.

Ажалайнгаа эршэ шангадхана

Бидэ түрэл партиингаа түүхэтэ съездын хайшан гэжэ нээгдэһые, тэндэ нүхэр Л. И. Брежневэй үгэ хэлэхые тон ехээр сэдьхэл зүрхэеэ хүдэлгэн хараабди, шагнаабди. Эгээл энэ үедэ мантай сугтаа хүдэлдэг нүхэр, фермымнай эрхим һаалишан Л. Н. Седых съездын делегадуудай дунда зал соо һууна гэжэ һанахадаа, бүришье баясамаар, омогорхомоор байгаа бэлэй.

Тиимэһээ съездын боложо байһан үдэрнүүдтэ, мүн саашадаашье ажалайнгаа эршэ, эмхидхэл, журамые улам шангадхан хүдэлэел гэжэ уряалнаб.

Түбэй һаалиин фермын бригадир А. Г. Ермолаев, һаалишан Г. Э. Олзоева гэгшэд дотоодын политикые һайшаан дэмжэжэ байһанаа, Совет оронииe экономическа, социальна талаар хүгжөөхэ асари ехэ хараа түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхаар бэлэн байһанаа мэдүүлнэ.

Съездын хүндэлэлдэ габшагай ажалай вахтада жагсан, эндэхи һаалишад сүүдхэ бүри 23,8 центнерһээ бага бэшэ һү haажа тушаагаа һэн. Мүнөө фермэмнай үнеэн бүриһөө үдэрэй 10,5 — 11 килограмм һүн һаагдана.

Эдэ үдэрнүүдтэ һаалишад Александра Гикал, Галина Олзоева гэгшэд өөһэд өөһэдынгөө бүлэг үнеэдһээ үдэрэй 235—256 килограмм һү һаажа, нүхэд соогоо түрүүлжэ ябана.

А. ОРЛОВ,
...алсалай «Байгал» ...жахын парткомой секретарь.

Улаан-Үдын район.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

СССР-эй ҮНГЭТЭ МЕТАЛЛУРГИИН МИНИСТЕРСТВЫН НЭГЭДЭЛНҮҮДЭЙ ПРЕДПРИЯТИНУУД БОЛОН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арбадахи табан жэлэй даабаринуудые болзороһоонь урид дүүргэһэнэйнь түлөө **шагнаха:**

БУРЯАДАЙ АССР-һээ
ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕНООР

Лубсандоржиев Константин Доржиевичые — КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Трухин Виталий Алексеевичые — «Забайкалзолото» нэгэдэлэй Ципиканай приискын директор.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕНООР

Валеев Тимархан Ахтамовичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай барилгашадай бригадир.

Вологдин Василий Семеновичые — Хяагтын плавиковка шпадай руднитай экскаваторай машинист.

Шатуев Ириней Николаевичые — «Забайкалзолото» нэгэдэлэй Ципиканай приискын таһагай начальник.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Бадмаев Санжажап Султимовичые — КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь.

Комогорцев Владимир Сергеевичые — «Забайкалзолото» нэгэдэлэй Ципиканай приискын газар дороһоо элһэ малтан абадаг комплексно бригадын бригадир.

Щукина Любовь Фёдоровнае — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай тээрмын машинист.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН II ШАТЫН ОРДЕНООР

Титов Виктор Ивановичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай котелой ахалагша машинист.

Шагдуров Александр Аюшеевичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай үрэмдэгшэдэй бригадир.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Акимов Борис Григорьевичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай токарь.

Зайцев Анатолий Кузьмичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай үрэмдэгшэдэй бригадир.

Криволапов Владимир Ивановичые — Зэдын вольфрам молибденэй комбинадай хүдэлмэришэн.

Пыжиков Михаил Михайловичые — «Забайкалзолото» нэгэдэлэй Ципиканай приискын бульдозерой машинист.

Татаринкова Анна Николаевнае — Хяагтын плавиковка шпадай руднигай флотатор.

Тугаринов Владимир Иннокентьевичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай автомобиль жолоодогшодой бригадир.

Тютрина Валентина Ивановнае — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай теплична ажахын хүдэлмэришэдэй бригадир.

Щукин Александр Фёдоровичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай газоэлектро-гагнууршан.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Винтулькин Василий Степановичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай котелой ахалагша машинист.

Вульф Карл Емельяновичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай турбинын ахалагша машинист.

Дамбаев Василий Дабаевичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай проходчигуудай бригадир.

Ключникова Лидия Карловнае — «Забайкалзолото» нэгэдэлэй Ципиканай приискын подъемно машинын машинист.

Латышев Юрий Никитовичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай экскаваторай машинист.

Тыхеев Александр Хантаевичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай тракторист.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Донцов Александр Васильевичые — Хяагтын плавиковка шпадай руднигай автомобилиин жолоошон.

Захарова Василиса Петровнае — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай реагентнүүдые хайлуулагша.

Зитева Лидия Адольфовнае — Зэдын продснабай эдеэ шанагша.

Кашапова Татьяна Иннокентьевнае — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай электро-орёогшо.

Криволапова Анна Евлампьевнае — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай штукатур.

Менжуров Даша-Нима Гомбоевичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай слесарь.

Михайлов Владимир Андреевичые — «Забайкалзолото» нэгэдэлэй Ципиканай приискын дизельнэ электростанциин машинист.

Москвитин Иннокентий Васильевичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай автомобиль жолоодогшодой бригадир.

Пластинкин Владимир Капитоновичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай участогай машинист.

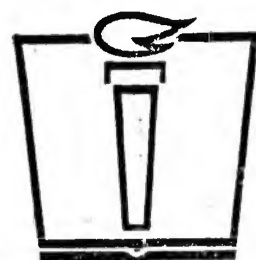
Скрипин Алексей Ивановичые — «Забайкалзолото» нэгэдэлэй Ципиканай приискын бульдозерой машинист.

Шагдаров Александр Бальжиновичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай шулуушан.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Л. БРЕЖНЕВ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва. Кремль.
1981 оной мартын 2.

ОЮУН УХААНАЙ ДЭЭЖЫЕ—ОЛОНИИТЭДЭ

РСФСР-эй «ЗНАНИЕ» БҮЛГЭМЭЙ БАЙГУУЛАГДАҺААР 25 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

УРАН ХУРСААР, УДХА ТҮГЭЛДЭРӨӨР

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулгада лекционно пропаганда түрүү һууринуудай нэгые эзэлдэг юм. Арад зоной политическэ болон соёлой хэм хэмжээнэй дээшэлхэ, кадрнуудай һайжарха тудам тэрэ улам ехэ дэлисэтэй болоно. Марксизм-ленинизмын, гадаадын болон дотоодын политикын, коммунис хүмүүжүүлгын, наука ба техникын, литература ба искусствын асуудалнуудаар лекциин циклнүүд болон лекторинууд ажалшадай дунда нилээд алдар суута болонхой. Эндэ «Знание» гэжэ Бүхэсоюзна бүлгэмэй Буряадай эмхиин лекторнүүдэй хубита ехэ.

Лекторнүүдэй бүлэгүүдэй бүридэлдэ теоретическэ талаараа һайн бэлэдхэлтэй коммунистнууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, дээдэ болон тусхай дунда һургуулиин багшанар, арадай ажахын мэргэжэлтэд ороно.

Буряадай эмхиин правлени болон тэрэнэй эхин организацинууд лекцинүүд гү, али лекциин циклнүүдһээ гадна, профсоюзна, комсомольско организацинуудтай, соёлой эмхи зургаануудтай хамтаран, диспут, тематическа үдэшэ, аман үгын журнал, кинолектори эмхидхэдэг, политическэ, научна эрдэм мэдэсэ нэбтэрүүлхэ талаар бусадшье хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлдэг.

«Знание» бүлгэмэй Буряадай республиканска эмхиин бүридэлдэ ородог бүхы лекторнүүд — ниитын даалгабари дүүргэгшэд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтажа, хүн зондоо нэбтэрүүлэн ойлгуулжа эхилэнхэй.

Лекторнүүдэй зорилго гэхэдэ, съездын шиидхэбэринүүдые хүн бүхэндэ ойлгуулха хэрэг болоно.

Анха байгуулагдаһаар 25 жэлэйнгээ ойе РСФСР-эй «Знание» бүлгэмэй бэлдэжэ байһан үедэ дурсагдаһан шухалын шухала харюусалгатай хүдэлмэри ябажа байна. Манай республикын эдэ бүхы организацинуудта тус ойдо түлэг бэлдэжэ дүүргэжэ байнад. Хэһэн ажал хүдэлмэри тухайгаа лекторнүүд республикын ажалшадта хөөрэжэ үгэнэд. Үнгэрһэн хугасаа соо «Лекционно пропагандын байдал ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай», «Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолнуудые гол хүтэлбэри болгоо. Хожомоошье—удаан саг хугасаандаа энэ тогтоол бүрин хүсэндөө үлэхэ юм гэжэ КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хэһэн тоосоото элидхэл соогоо Леонид Ильич Брежнев онсолон тэмдэглээ һэн.

КПСС-эй ЦК-гай энэ тогтоолнуудые бэелүүлхын тула тус бүлгэмэй эхин организацинуудые саашадань бэхижүүлхэ, лекторнүүдэй аттестаци үнгэргэхэ, гэшүүдэй билетүүдые һэлгэхэ, эхин организаци бүхэндэ лекционно пропагандын холын хараата түсэблэлгые нэбтэрүүлхэ — иимэ ажал ябуулагдаһан байна.

«Знание» бүлгэмэй Буряадай республиканска эмхи хадаа областной партийна организациин хүтэлбэри доро хүдэлжэ, уншагдадаг лекцинүүдэйнгээ тематическа шэглэлые тододхон нарижуулжа, үзэл сурталай талаар лекционно пропагандын удха болон шанарые һайжаруулхын хойноһоо оролдожо, лекторнүүдэй бэлиг шадабариие дээшэлүүлхын, районно болон эхин организацинуудай ажал ябуулгада мэргэжэлтэдые түлөөһэгүй гуримаар улам олоор хабаадуулхын тула зохихо хэмжээнүүдые абажа байнхай.

Республика дотор жэл бүри 90 мянга гаран лекци уншагдана. Эрдэм мэдэсые системэтэй болгожо үгэхэ янза бүриин онол арганууд лекционно хүдэлмэридэ нэбтэрүүлэгдэнэ. Эндэ нэн түрүүн олониитые хүмүүжүүлгын шухала зэбсэг болоһон арадай университедүүд тухай дурдалтай. Республика дотор байгша һуралсалай жэлдэ 177 тиимэ университет хүдэлнэ.

КПСС-эй мэнэ һая үнгэрһэн XXVI съездэ бэлдэхэ үедэ «Съездһээ съезд хүрэтэр», «Арад парти хоёр бата нэгэн», «Эб найрамдалай программа бэелүүлэгдэнэ» болон бусад [illegible]тын-политическэ лекторинууд республикын предприятинуудта, колхоз болон совхозуудта хүдэлөө. Илангаяа эдэбхитэйгээр Загарайн, Советскэ, Октябрьска, Железнодорожно, Түнхэнэй организацинуудта дурсагдаһан хүдэлмэри ябуулагдаа.

Мүн Улаан-Үдэ хотын Советскэ районно организациин һайнаар хүдэлжэ байһаниие тэмдэглэхэ шухала. Эндэ жэл бүри 12 мянга гаран лекци уншагдадаг, арадай 12 университет, 18 лектори ажалладаг юм. 50 гаран лектор ниитэ нэгэн полит-үдэр үнгэргэлгэдэ һара бүри хабаадалсадаг. Тэндэ лекторнүүд — партийна, советскэ, ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд хүн зонтой ходо харилсажа, мүнөөнэй саг үеын шухалын шухала асуудалнууд тухай, республика, район, предприяти гү, али эмхи зургаанай доторой байдал тухай ямаршье түлбэригүйгөөр хөөрэжэ, элидхэжэ үгэдэг гээшэ. Районой үйлэдбэриин 350 участогуудта лекцинүүд цикл циклээр уншагдадаг. Тэрээндэ педагогическа, технологическа институдуудай багшанар-лекторнүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

«Знание» бүлгэмэй Буряадай эмхиин правлени мүнөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ тусхай анхарал хандуулна. Мал ажал гээшэ габшагай ажалай онсо шухала һалбари гэжэ КПСС-эй XXVI съездын тоосоото элидхэл соо Леонид Ильич Брежневэй тэмдэглэһэниинь гүн удхатай.

Тиихэдээ лекционно пропаганда һайжаруулха зорилгоор бүхы РСФСР болон манай республика дотор үнгэргэгдэһэн харалга-конкурс хүдөөгэй ажалшадай дунда ябуулха хүдэлмэриин шанарые яһала һайжаруулжа үгөө. Дотоодын болон уласхоорондын шухалын шухала темэнүүдээр тосхон, бригадада гү — үйлэдбэриин али бүхы коллективтэ һонирхолтой лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд, асуудал, харюугай үдэшэнүүд үнгэргэгдөө.

Хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ талаар дүй дүршэлөө халан абалсахын тула лектор, пропагандистнуудай зүблөөн, семинар КПСС-эй областной комитедтэ болон райкомуудта, «Знание» бүлгэмэй Буряадай республиканска гү, али районно эмхинүүдэй правленинүүдтэ нилээд һонирхолтойгоор үнгэрдэг. Лекторнүүд отара болон фермэнүүдтэ гарана. Жэшээнь, Зэдын, Хориин, Яруунын болон бусад районуудта хонишод, малшадые комплексно гуримаар хангаха арга нэбтэрүүлэгдэжэ, тэндэ нэн түрүүн «Знание» бүлгэмэй лекторнүүд хабаадалсана.

Республика доторнай Лекторэй үдэрые үнгэргэлгэ ёһо заншал болонхой. Саг болзорыень уридшалан тодорхойлжо, тэрэниие түсэбэй ёһоор эмхидхэнэд. Иимэ үдэрнүүд Мухар-Шэбэрэй, Хориин болон бусад районно организацинуудта һайнаар үнгэрдэг.

«Знание» бүлгэмэй республиканска эмхи ажалаа ябуулхадаа районно болон эхин организацинуудта түшэглэдэг. Һүүлэй үедэ ажал ябуулгадань түлөөһэ түлбэригүйгөөр олон хүн хабаадуулагдана. Энэ тоосоото үе хугасаа дотор «Знание» бүлгэмэй районно организацинуудай 22 правлени болон методическа секцинүүдтэ 2463 хүн хүдэлбэ. Лекционно пропагандые хүсэд эмхидхэжэ шадаха, бэлэдхэл һайнтай хүнүүд дурсагдаһан бүлгэмэй районно организацинуудай правленинүүдые ударидана, гэбэл, Ширабон Д. Г. (Железнодорожно организациин правлениин түрүүлэгшэ), Рюмкина Л. И. (Кабанскын), Дмитриев Ф. С. (Прибайкалиин), Тармаханов Е. Е. (Советскэ районой) болон бусад болоно.

Эдэбхитэйгээр хүдэлдэг эхин организацинуудые, нэрлэбэл, СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай (түрүүлэгшэнь И. Д. Бураев), локомотив-вагон заһабарилгын, шэлэй заводуудай (В. Н. Орлов, В. Л. Назаренко), Прибайкальска районой Байгалай леспромхозой (Н. Н. Васильев), Хориин районой Удинск һууринай (В. Н. Болдырев), Хойто Байгалай районой геолого-бэдэрэлгын экспедициин болон бусад олон организацинууд болоно. Эдэ организацинуудай лекторнүүд өөрынгөө коллективүүдэй ажахын түсэб ба социалис уялгануудые дүүргэхын тула нүлөө ехэтэй туһаламжа үзүүлнэ. Жэшээнь, Загарайн «Татарский ключ» управлениин эхин организацида (түрүүлэгшэнь В. П. Кашин) лекцинүүд урид табигдаһан түсэбэй ёһоор 9 ондоо газарта уншагдадаг.

Нёдондо 10 һарын туршада энэ коллективтэ 109 лекци уншагдаа. Лекци бүхэниие 50 хүн шагнадаг. Энэ хугасаа дотор «Татарский ключ» управленидэ хүдэлдэг хүн бүхэн 9 дахин лекци шагнаба.

Үйлэдбэриин түсэб, уялгануудаашье энэ коллектив саг үргэлжэ урагшатайгаар дүүргэдэг. Һайнаар табигдаһан лекционно пропаганда коллективэй ажал хэрэгүүдтэ иигэжэ һайнаар нүлөөлдэг.

Лекторнүүдэй аттестаци, гэшүүдэй билетүүдэй һэлгэлгын удха шанар ехэ, тиимэһээ энэ хэмжээ ябуулхадаа, кадрнуудые зүбөөр шэлэн табиха, лекционно пропагандын материальна үндэһэ һуури бэхижүүлхэ гэжэ республиканска эмхиин правлени оролдодог. «Знание» бүлгэмэй 12,5 мянган гэшүүн аттестаци гараба. Тэрэнэй эсэстэ эхин организацинуудай зүгһөө 8700 лектор, районно организацинуудһаа — 2100, республикын путевконуудай ёһоор — 700 лектор манай бүридэлдэ абтанхаи.

Научно-методическа соведүүд яһала һайнаар хүдэлнэ. Тусхайлбал, экономическа эрдэм нэбтэрүүлгын (түрүүлэгшэнь Ф. И. Шулунов), КПСС-эй ба СССР-эй түүхын (М. Н. Халбаев), гүрэн түрэ ба хуули ёһоной асуудалаар (С. Б. Машкин), хүдөө ажахын (А. Г. Назаров), байгаалиие хамгаалгаар (М. А. Шаргаев) соведүүд болоно.

Ажабайдалтай нягта холбоотой үзэл сурталай хүдэлмэри хадаа олониитын эрмэлзэл бодолой бүридэлгэдэ, парти, правительствын политикые совет хүн бүхэнэй гүнзэгыгөөр ойлгохо хэрэгтэ нүлөөлдэг, улад зоной политическэ ба ажалай эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлдэг гэжэ «Знание» бүлгэмэй Буряадай организациин дүй дүршэл элеэр гэршэлнэ.

Мүнөө үедэ «Знание» бүлгэмэй Буряадай организациин лекторнүүд КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ойлгуулхын тула бүхы мэргэжэл шадабаряа элсүүлэн, республикын предприяти, ажахынуудай ажалшадай урда лекцинүүдые уншана.

РСФСР-эй «Знание» бүлгэмэй 25 жэлэй ойе тэмдэглэхэ үедөө үзэл сурталай эдэбхитэд партиин табиһан толотомо зорилгонуудһаа, тэдэниие шиидхэхэ бодото эрхэ байдалһаа уламжалан, өөһэдынгөө оруулха хубитые тодорхойлоод, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб, социалис уялгануудые дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эдэбхитэй шударгыгаар хабаадалсаха болоно.

Д. ФРОЛОВ,
«Знание» бүлгэмэй,
Буряадай эмхиин правлениин
түрүүлэгшэ, профессор.

«ПАРТИИН ҺАНАЛ БОДОЛНУУДЫЕ ОЛОНИИТЭДЭ ОЙЛГУУЛАН НЭБТЭРҮҮЛДЭГ, ТЭРЭНЭЙ ПОЛИТИКЫЕ ТАЙЛБАРИЛДАГ ХҮНҮҮДЭЙ—КОММУНИСТНУУДАЙ, ПАРТИИНАБЭШЭ ХҮНҮҮДЭЙ АСАРИ ЕХЭ БҮЛЭГТЭ БАЯСХАЛАНГАЙ ҮГЭ ЗОРЮУЛАГДАНА. ТЭДЭНЭР—ЛЕКТОРНҮҮД, ПРОПАГАНДИСТНУУД, АГИТАТОРНУУД, ЭЛИДХЭЛШЭД БОЛОНО. ЭДЭНЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙН ДУРААР, СҮЛӨӨТЭЙ САГТАНЬ ЯБУУЛАГДАДАГ ГУРИМТАЙ. ТЭДЭНЭР АРАД ЗОНДО АШАТАЙ ТУҺАТАЙ ШУХАЛА ХЭРЭГ ХЭНЭ. ТЭДЭЭНДЭ БАЯР ХҮРГЭЕ!»

(КПСС-эй XXVI съездын түгэсхэлдэ Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлһээ).

Манай хөөрэлдөөн

Захааминай районой Дэлахайн совхозой директор Владимир Лыкцыренович Хартаев дүй дүршэлтэй лектор-пропагандист юм. Тэрэ Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник, «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн үндэр нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Л. Хартаев.

СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай хүдэлмэрилэгшэ, биологиин эрдэмэй кандидат Матвей Александрович Шаргаев эрхим лекторнүүдэй нэгэн юм. Тэрэ байгаали хамгаалха асуудалда онсо анхарал хандуулдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. А. Шаргаев.

ЖЭШЭЭ АБАМААР

Байгал-Амарай түмэр замай шухала участогта оршодог Северомуйск посёлогой «Знание» бүлгэмэй эхин эмхиин хүдэлмэридэ жэшээ абамаар зүйлнүүд яһала бии.

Хойто-Муяын тоннелиин барилгада ороной олон хизаар нютагһаа ерэһэн сог залитай залуушуул хүдэлдэг. Сагай уларилай хүндэ хүшэр эрхэ байдалда тоннель барижа байһан хүнүүд лектор, пропагандист, һурган хүмүүжүүлэгшэ, хүтэлбэрилэгшын урин дулаан үгые сэдьхэлдээ хэзээдэшье дүтөөр хүлеэн абадаг.

11-дэхи тоннельнэ отрядай партийна организаци (партбюрогой секретарь Р. А. Исхаков) энэ эхин эмхиин хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр хандуулдаг.

Тоннельнэ отрядай партийна организаци үзэл сурталай хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин асуудалнуудые комплексно аргаар шиидхэхэ хараа түсэб табидаг. Тэрэнэй үндэһөөр «Знание» бүлгэмэй эхин организаци ажалша коллективүүдтэ ябуулха хүдэлмэриин журамай шэнжэ шанартай, үзэл сурталай шэглэлнүүдые сүм тодорхойлһон өөрынгөө түсэб баталба.

«Знание» бүлгэмэй Северомуйскын эхин эмхидэ 15 лектор, тэдэнэй тоодо инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, экономистнууд, юристнүүд, багшанар, врачнууд, хүдэлмэришэд, алба хаагшад ородог. Саг үргэлжэ лекци гү, али хөөрэлдөө үнгэргэдэг. Темэнүүдынь олон янзын байдаг. Тусхайлбал, партиин экономическа стратеги, эрдэм, техникын дэбжэлтэ, социалис мүрысөөн, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн, ажалай ба ниитын журам сахилга гэхэ мэтэ асуудалнууд.

Тэрэшэлэн лекци уншахада зохихо эрхэ байдал хангагдадаг, ондоогоор хэлэбэл, эмхидхэлэй талаар хэрэгтэй хэмжээнүүдые абаха тухай эндэ һаналаа онсо табидаг заншалтай. Шагнагшадай юугээр һонирходогые мүн лэ хараадаа абадаг гээшэ. Нэгэ ехэ темые тайлбарилһан хэдэ хэдэн лекцинүүдһээ гадна, мүн ондоошье лекцинүүд уншагдадаг. Тематическа үдэшэнүүд, ном, кинофильм, зүжэг зүбшэн хэлсэлгэ, һонин хүнүүдтэй уулзалганууд үнгэргэгдэдэг байна.

Удаан болзоройхараа түсэб бэелүүлхэ үедөө заншалта болоһон зүйлнүүдые шэнэдхэн хубилгаха, лекци, элидхэлнүүдтэ ажалшадые олоорнь, саг үргэлжэ ябуулха тушаа эмхидхэлэй тон һонирхолтой түхэл маягуудые бодомжолон үзэхэ хэрэг гарадаг. «Тоннельщик» гэжэ байшангай баригдамсаарнь, 1980 оной май һараһаа ниитын лекцинүүд тэндэ үнгэргэгдэжэ эхилээ һэн.

Северомуйскда ябуулагдадаг аман үгын пропаганда тушаа хэлэхэ зуураа, агитатор, политинформаторнуудай коллектив, полит-һуралсалай эдэбхитэд тушаа хэлэнгүй байхын аргагүй. Эдэ бүгэдэ партийна организациин 124 хүнһөө бүридэһэн тусхай сектортэ нэгэдэнхэй. Партийна бюрогой ударидалга доро байһан үзэл сурталай хүдэлмэриин эдэбхитэдэй ашаар 1980 ондо 900 гаран лекци, хөөрэлдөөн эмхидхэгдэбэ.

Илангаяа нютагай эхин эмхиин түрүүлэгшэ З. И. Зуева лекционно пропагандын бүхы шэнэ, түрүү дүй дүршэлые халуун анхаралтайгаар угтан дэмжэдэг. Урагшаа эрмэлзэдэг бусад эдэбхитэдые нэрлэбэл, юрисконсульт И. И. Вяткин, врач В. Н. Баев, милициин хүдэлмэрилэгшэ В. С. Бондарев, багша Н. С. Чистковская гэгшэд болоно. Эдэнэр КПСС-эй XXVI съездые угтуулан «Гол шэглэлнүүдэй» проектээр геритойхон хүдэлмэри ябуулаа. Харин съездһээ хойшо аман үгын эдэбхитэд манай ороной саашанхи үеын хүгжэлтэ тушаа улад зондо хөөрэжэ үгэнэ.

Н. КИСЕЛЕВ.

АМАН ЗОХЁОЛОЙ

АБДАРҺАА

Хүн һурадаг юм,
һур һунадаг юм.
һунажа ута болохо,
һуража сэсэн болохо.

һураһан далай,
һураагүй балай.
һунгама баян —
һургаал.

Эрхим баян —
Эрдэм.
Эрдэм ажал хоёр,
Эрэ зориг хоёр.

Д. МАДАСОНОЙ
суглуулбариһаа.

БАГШАНАРЫЕ ЭЛСҮҮЛХЭ

Би багшалхынгаа хажуугаар 12 жэл соо пропагандист, лекторээр Туранай совхоздо ажалланаб. Урид энэ совхозой түб—Хойто-Гол тосхондо хүдэлжэ байхадаашье, мүнөө Мондошье ерээд, ниитынгээ даалгабариие дүүргэнэб. Иимэ харюусалга ехэтэй хүдэлмэриие партийна организациингаа найдажа байхадань, хэды сүлөөгүйдэхэшье һаа, нэрэ хүндын хэрэг гэжэ үндэрөөр сэгнэдэгби. Тиигэжэ коммунист бүхэн һанаха бээз.

Мүнөө Мондын дунда һургуулиин багшанарай полит-һуралсалые хүтэлбэрилнэб. Эдэнэртээ коммунис ёһо заншалнууд тухай элидхэжэ үгөө һэм. Харин мүнөө үедэ КПСС-эй түүхэтэ XXVI съездын документнүүдээр хөөрэлдөө хэжэ байнаб.

Гадна совхозой хүдэлмэришэдэй дунда лекцинүүдые хододоо уншадагби. Мондодо дандаа хонишод ажалладаг юм. Тэдэнэр Баруун уляаһан, Зүүн уляаһан, Холтоһон болон бусад 11 газарнуудта ажаһуудаг. Хэшээлээ үнгэргөөд гү, али амаралтын үдэр — һарадаа хоёр дахин заабол хонишодто ошожо, лекци уншадагби. Мүнөө КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Леонид Ильич Брежневэй хэһэн тоосоото элидхэлэй түрүүшын бүлэгөөр — партиин уласхоорондын политика тухай лекци хоёр газарта уншаад байнаб. Уншажа үгэһэн лекцидэшни гэхэ юм гү — иигэжэ хүнүүдэй сэдьхэлээ хүдэлэн харюусахадань, ехэл урмашахаар, баясахаар байдаг юм. Табиһан зорилгоо бэелээ гэжэ тоолохош.

Гэхэтэй хамта нютаг нютагуудта үндэр мэргэжэлтэ багшанарые «Знание» бүлгэмэй зэргэдэ элсүүлжэ, лекци уншалгада үргэнөөр хабаадуулха шухала болоо гэжэ һанаха, дурадхаха байнаб.

Д. ЛЫГДЕНОВ,
БурАССР-эй габьяата багша, лектор.
Түнхэнэй район.

ХҮН БҮХЭНДЭ ХҮРГЭХЭ

«Съездын үзэл сурталые совет хүн бүхэндэ нэбтэрүүлэн ойлгуулха гээшэ гансашье пропагандист, лектор, элидхэлшэдэй бэшэ, мүн бүхы манай партийна эдэбхитэдэй нэрэ хүндын хэрэг. Энэ хүдэлмэридэ бүхы өөрынгөө эрдэм мэдэсэ, тайлбаритан ойлгуулха шадабари, оюун ухаанай бүхы хүсые элсүүлхэ ушартайбди,» — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев XXV съезд дээрэ хэлэһэн байдаг. Мүнөөшье, КПСС-эй XXVI съездын үнгэрөөд байха үедэ һургаал абамаа эдэ үгэнүүдые хүтэлбэри болгон, партиин ехэ хуралдаанай түүхэтэ шиидхэбэринүүдые улад зондо дамжуулан ойлгуулха харюусалгатай хүдэлмэрээ ябуулха зэргэтэйбди.

Тус хүдэлмэриие һайнаар ябуулбал, съездын шиидхэбэринүүдэй хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэхэнь лабтай.

Табигдаһан энэ зорилгые дүүргэхые оролдон, КПСС-эй Хориин райком өөрынгөө найдамтай туһалагшад — «Знание» бүлгэмэй гэшүүдтэ түшэглэнэ. 23 эхин эмхинүүдэй бүридэлдэ нэгэдэһэн районой лекторнүүдэй тоодо арадай ажахын, соёл гэгээрэлэй бүхы һалбаринуудай 479 мэргэжэлтэд ороно. Ехэнхи хубинь багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болодог.

«Знание» бүлгэмэй районой организациин правлениин президиум ажалша коллективүүдтэ партиин XXVI съездын материалнуудые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхын тула лекцинүүдэй тематикые баталба. Бүри съездын урда «Гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсэхэ талаар хүдэлмэри ябуулагдаа. Удаадахи шатада съездын материал ба шиидхэбэринүүд олониитэдэ нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Тэрэнэй удаа партийна, комсомолой, экономическа һуралсалай бүхы һургуулинуудта съездын документнүүдые гүнзэгыгөөр шудалалга эхилхэ зэргэтэй.

Лекционно пропагандын эдэбхитэд бүхы мэргэжэл шадабаряа элсүүлэн, КПСС-эй XXVI съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хүдэлмэридэ өөһэдынгөө горитой хубита оруулжа эхилээ гэжэ тэмдэглэлтэй.

Тэдэ эдэбхитэдэй нэгэниие, уласхоорондын байдалаар лектор Вил Николаевич Болдыревые Хориин районой ажалшад һайн мэдэхэ. Гушаад жэлэй туршада район дотор тэрэ багшаар хүдэлнэ. Мүнөө Үдын дунда һургуулиин үхибүүдтэ математикын нюусануудые тайлбарилна. 1951 онһоо хойшо тэрэ «Знание» бүлгэмэй гэшүүн болоһон. В. Н. Болдыревой лекцинүүдтэ хүнүүд хэзээдэшье дуратайгаар ерэдэг. Залуушье лекторнүүдтэ тэрэ туһалдаг. Үдын совхозой дэргэдэхи клубта тэрэнэй үнгэргэдэг «Глобус» гэжэ хэшээлнүүдтэ мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлдэг залуу лекторнүүдэй тоо олошорно.

Хориин районой арадай судья А. П. Усовай хуули ёһоной асуудалнуудта зорюулагдаһан лекцинүүдые уншадагынь ойлгосотой. Ажалай хуули ёһо сахиха, ажалай журам һайжаруулха тушаа, коммунис ёһо заншал, совет шэнжэ шанар тушаа тэрэнэй лекцинүүдые хүнүүд ехэ һонирхолтойгоор шагнадаг. Ажалша коллективтэ үгэ хэлэхынгээ урда тэрэшье, үгэ хэлэһээ ерээдшье байхадаа, тэрэ үйлэдбэриин асуудалнууд тушаа, ушарһан һаад бэрхэшээлнүүд, ажалшадай амаралтын эмхидхэл тушаа заабол һуража абадаг. Энэнь уншадаг лекцинүүдэйнь ашаг үрые хараа байса дээшэлүүлдэг.

Мүнөө үедэ В. Н. Болдырев, А. П. Усов, Хориин районой «Знание» бүлгэмэй бүхы лекторнүүдтэл адляар, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые улад зондо ойлгуулхын тула хүсэл оролдолго гарган шармайна.

А. ГЫНДЭНОВА,
«Знание» бүлгэмэй
Хориин районой
организациин правлениин
харюусалгата секретарь.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: литература болон искусствын талаар «Знание» бүлгэмэй республиканска эмхиин научно-методическа совет профессор А. А. Белоусовай хүтэлбэри доро сугларжа, ажал хүдэлмэриингөө хараа түсэб зүбшэжэ байна.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ
фотонууд.

ЗАВОД ДЭЭРЭЭ ЗАЛИ СОГ ЕХЭТЭЙГЭЭР

ЛВРЗ-гэй «Знание» бүлгэмэй организаци научно-техническэ эрдэм мэдэсэ дэлгэрүүлхэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ яһала ехэ хүдэлмэри ябуулна. Гансахан нёдондо жэл, жэшээнь, цехүүд болон таһагуудтань техническэ темээр 600-гаад лекци уншагдаһан, тэдэнэй олонхиие заводой мэргэжэлтэд өөһэдөө үнгэргэһэн байха юм.

«КПСС-эй XXVI съезд ба 1981—1990 онуудта заводой хүгжэлтэ», «КПСС-эй XXVI съезд ба шэнэ хүниие хүмүүжүүлгэ», «Заводто хэрэглэдэг хүтэлбэрилгын автоматическа системын технологическа хэрэгсэлнүүд» болон бусадшье лекцинүүдэй тематиканууд һониншье, олон янзыншье байна. Наука, техникын түйлалтануудые нэбтэрүүлгэдэ заводой ахамад мэргэжэлтэд — ахалагша технолог, техническэ эрдэмэй кандидат Орлов В. Н., ахалагша металлург Качин Ю. Ф, ЦЗЛ-эй начальник Гусаренко Г. А., ахалагша технологой орлогшо Суворов П. Н. болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсанад.

Эдэ нүхэд мүнөө үедэ нэн түрүүн КПСС-эй XXVI съезд дээрэ нүхэр Леонид Ильич Брежневэй хэһэн элидхэл болон бэшэшье документнүүдые инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон хүдэлмэришэдтэ гүнзэгы тодорхойгоор ойлгуулхын хойноһоо оролдожо, элидхэл, лекцинүүдые үнгэргэжэ байнад.

Методическа секциин гэшүүд научно-техническэ эрдэм мэдэсэ нэбтэрүүлхэдээ, продукциин шанарые комплексно аргаар хүтэлбэрилэн һайжаруулха тухай зургаан янзын асуудалаар инженер, технигүүдтээ 1980 ондо тусхай лекцинүүдые уншажа үгэһэн, тэдэниие дүн хамта 900 хүн шагнаһан байна.

Мүн тэдэнэр лекцинүүдэй тематика зохёожо, «Знание» бүлгэмэй эхин организацинуудта дурадхадаг юм.

Илангаяа мүнөө үедэ партиин XXVI съездын документнүүд дотор темээ һунгажа олоходонь, залуу лекторнүүдтэ туһаламжа хүргэнэд. Заабол урид лекцинүүдыень аудитори соо шагнажа үзөөд, шэнжэлэл бэшэнэд, зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэнэд. Энэ залуушуул бултааран аттестаци гаранхай. Иигэжэ тэдэнэй харюусалгыень дээшэлүүлэгдээ Ухаалан зохёогшо гү, али уралан нарижуулагшын өөрөө лекци уншахадань, техническэ түйлалтануудай удха шанар болон тэдэниие нэбтэрүүлһэнэй үрэ дүнгүүд тухай хүдэлмэришэд һайнгожо абена.

Заводто ухаалан зохёогшод, нарижуулагшадай конкурс-харалга эрдэм, техникын болон түрүү дүй шэлэй түйлалтануудые дэлгэрүүлхэ талаар баһа тусхай харалга доо эмхидхэгдэнэ. Энэ хүдэлмэри гаяа якорьна болон механическа хүүдтэ һайнаар үнгэргэгдэнэ. Тэрэнэй эсэстэ тэндэ ухаалан зохёолго, нарижуулга үргэнөөр дэлгэрэнхэй, хайлбал, механическа цехтэ 1980 техническэ 13 шэнэлэлгэ нэбтэрүүлэгдэбэ.

Заводой техническэ кабинет лан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшодой амжалтанууд тухай выставка дэ. Тэндэ залуу мэргэжэлтэдэй дэй, мастернуудай соведэй, зүблөөнүүд болодог, кино хүргэ юм. Инженер, технигүүдтэ зорюулагдаһан киноуниверситет тэндэ эмхидхэгдэнэ.

Энэ бүхы хэмжээ ябуулгануудые мүнөө партиин XXVI съездын зааһанай ёһоор, бүри эдэбхитэйгээр, ашаг ехэтэйгээр бэелүүлхэ шухала. Тэрээндэ «Знание» бүлгэмэй гэшүүд бүри шударгыгаар хабаадалсаха ёһотой шэ.

А. ХАЙДУ[...]

ЭДЭБХИ, ҮШӨӨ ДАХИН ЭДЭБХИ

П. С. ДЫРХЕЕВ — «Знание» бүлгэмэй гэшүүн, [...] хын эрдэмэй кандидат, [...] Сибириин технологическа [...] ститудай КПСС-эй түүхын [...] федрын доцент:

— Би пропагандист, [...] торэй уялгые 1961 [...] эхилжэ дүүргэнэб. [...]

ЗАЛУУ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ XI КОНФЕРЕНЦИ УГТУУЛАН

...жалай жагсаалда, ...радай дунда

...АРШЬЕ шадабаритан, ...ргэжэлтэн халаан бо... ...үетэн тухайгаа hанаа... ...ободог, hурган хүмүү... ...гэшэ бэзэ. Тиимэ ...заншал манай Уран ...одой холбоондо бая... ...бажэжэ, өөрын арюун ...гай болонхой.

...зохёол бэшэхэ бэ... ...залуушуул hургуули... ...яаха үепөө эхир... ...дадаг. Тэдэнэр hур... ...гаа ханын hониндо, ...гемэдэ, сочинени най... ...тодоржо захалаад, ...газетэнүүдтэ эдэбхи... ...ябаадажа, түрүүшын... ...лгануудые гаргуул... ...шуналтай эхилэн оэ... ...зузаахан дэбтэрээр ...өөрын зохёолтой бо... ...Уран зохёолшодой ...ой консультантда гү, «Буряад үнэн» газетын ...tahагта зүрхэлэн зо... ...ородог гээшэ. Орохо ...туhалха нүхэдтэй ...бүри далижажа, ...hураха, бэшэхэ хү... ...бүри үргэдэн дэгжэ... ...маг шуналынь уран ...бэрхэтэй зүргэ ...хүтэлнэ. Эхилэн бэ... ...ээлжээтэ конфе... ...тэдэнэр заатагүй ха... ...р уригдадаг, сэгнэл... ...тэдэг, туhатай зүб... ...бадаг байна. Залуу ...одой конференци ...хабаадагшадай дун... ...мэдээжэ уран зохёол... ...урган гараhан түүхэтэй.

...зохёолшо, шүлэгшэ ...тула тэсэбэри ехэ... ...лдолго, hуралсал, бэ... ...хэрэгтэй юм. Юрэн...хы эрдэмдэ hурахын хажуугаар уран зохёол гүнзэгыгөөр уншан шудалха, түрэлхи буряад хэлэнэйнгээ баялигые арьбадхаха, арадай аман зохёолые hонирхон шэнжэлхэ хэрэгтэй аабза.

Мүнөө үсымнай залуушуул уран зохёолой дээдэ hургуулида hураха дүүрэн аргатай, hуража ерэдэгшье. Гушаад онуудта ондоной залуу ябахада, залуу бэшэгшэдэй тусхай конференци болодоггүй hэн. Харин наhатайшье, залуушье бэшэгшэд редакцида гү, али хэблэлэй газарта суглараад, hонин хөөрэлдөөнүүд болошодог бэлэй. Тэрэ хөөрэлдөөнүүд ехэ туhатай байhан байгша.

Эрдэм шудалха шухала. Ажаллаха, зоной дунда ябаха гээшэ зохёолшо хүндэ зайлашагүй табигдадаг эрилтэ мүн. Ажабайдал, арад зоной ажаhуудал зохёолшо болохо хүндэ дундаршагүй бодото баялиг олгохо байна. Суута уран зохёолшод бага наhандаа юумэ үзэhэн, жиирэй арад зоной дунда ябаhан, ажалда гараа холгооhон байдаг. А. М. Горькиие абаад үзэе. Тэрэнэй намтар хэды баян гээшэб? «Багадаа бэе дээрээ үзэhэн, туллhан ябадал гээшэ уран зохёолшодо шиидхэхы удха шанартай байха», — гэжэ тэрэ минии хэлээгүй ёhотой.

Манай буряад уран зохёолшод соошье абаад үзэе. Ц-Ж. Жимбиев, Б. Мунгонов гэгшэд хүдөө колхоздо гаража, удаан хүдэлhэнэй hүүлдэ эрхим романуудаа бэшэжэрхёо бшуу. Корреспондентын, редакторай болон харюусалгатай бусад хүдэлмэридэ хүдэлжэ ябаад, уран зохёолшо болон ургагшадые мүн лэ хургаа даран тоолоо болоно. Бага наhанhаа элдэб ажалда боргожон, олон юумэ үзэhэн, ехэшье тушаалда хүдэлhэн Ц-Д. Дамдинжапов залуудаа ном бэшэлгые дэрлэхэ забдагүй ябаабашье, наhатай болоhон хойноо зохёол бэшэжэ эхилхэдээ, барагдашагүй баялигтай байгша hэн. Бэшэхэ юумэнь булаг шэнги бурьялжа байгаа бшуу. Хүндэ үбшэндэ нэрбүүлээдшье байхадаа, hайн зохёолнуудые хойно хойноhоонь бэшэhыень «Буряад үнэнэй», «Байгал» журналай хуудаhануудта уншажа урмашадаг байгаабди. «Байгал» журналай шагналда тэрэ хүртөө hэн.

Олон залуушуулнай айхабтар hонин, хүнэй дурые татама очерк, зураглал, статьянуудые, бэшэжэрхиhэн байдаг. Энэ тон зүб алхаса гээшэ.

«Буряад үнэнии» минии түрэл газетэ гэжэ тоологшоб. Таби гаран жэл соо хододоо бэшэжэ ябааб. Дайнай үедэшье барисаагаа таhалаагүй hэм. Газетэдэ бэшэлгэ болбол олон уншагшадтай холбохо, танилсуулха арга мүн. Хүн тухай бэшэхэдээ, хүнтэй хөөрэлдэхэ, ажалыень ондоохон нюдөөр hонирхон хараха, ухаалан ойлгохо баатай болохош. Энэ баhал ехэ hургаал олгоно бшуу.

Хүгжэлтэ ехэтэй, эрдэм техникын хүсые дүүрэн хэрэглэhэн, эрдэм ухаанай эди шэдиие ажалдаа эмээллэн унаhан — иимэ hайхан үедэ уран зохёолоо бэшэхэ үүргэтэй залуу уран зохёолшодтоо нигэжэ захиха байнам: ажалай жагсаалда, арадай дунда хододоо ябагты!

Цокто НОМТОЕВ,
Социалис Ажалай Герой.

Э. МАНЗАРОВ

ХУРИМ

(БАСНИ)

Үтэлэд гэhэн Шоно
Үнэгэндэ дуратайгаа
мэдүүлбэ.
Үдэр соо үелhэн болоод,
Үгэ hамган болошобод.
Түрэ хуримаа хайшан гээд
Түргэн хэхэб гэлсэбэ.
Үдэр хоногоо гаргуулха
гээд,
Үнэгэн тэндэ тэбдэшэбэ.
Тайгын олон ангуудта
Тарааба үгэ зугаа.
Намарай тарганда-тэдыдэ
Манандаа гээд, барандань
Мүнөөхи Шоно, Үнэгэмнай
Ураг тарагаа уриба,
Ушарhан нүхэдөө дуудаба.
...Хоног үдэрынь ойртобо,
Хурим түрэнь захалба.
Бартахи тайгын ангууд,
Багтажа ядан сугларба.
Бага хирын урагууд
Баймаг үүдэндэ
түрисэлдэбэ.
Гэрэй баруун хойморто
Гэрлэhэн хоёрнай hууба.
Дүүрэн хундагануруд
ханхинажа,
Духарягай зугаа захалба.
Баярые хүргэн түрүүн
Баабгай бодошобо
hууриhаа:
— Бэлэг сэлэгээ
барихам,— гээд,
Будүүн хоолойгоо
гаргаба:
Үнэгэн Шоно хоёртоо
Үнсэ тугалтайнь үгэноб.
Мүнхэ жаргажа hуухыень,
Мянган түхэриг баринаб,
— гээд,
Хундагатай архила үргэжэ
Хараашалаад дээгүүр
айлшадые
Хулд гүүлэhээр hуушаба.
— Ааляар, ааляар, —
гэhээр,
Арсалан тэндэ үндыбэ:
— Алтан инаг хоёройнгоо
Айл боложо байхадань,
Арбан табан хони,
Хурдан «Жигули»
машина
Бэлэг болгон баринаб,—
гээд,
Балгажал мэдэбэ архияа.
Үнэгэн Шоно хоёр
Үндэлзэн hуунад
хүхиhэндөө.
Хэн юу үгэгшэ ааб гээд,
Хултаганан харанад
тойроод..
Бодоhон лэ ангууд үреэл
хэлэн,
Барижал мэдэнэ бэлэгээ.
Үгэш гарангүй золтой
хоёр
Үгэhэн юумынь абанад.
Бэлээр баяжаhан
шадамарнууд,
Бүтүүдээ баярлан
хатарнад.
hуумаг баймаг
дуулалдаhаар,
hубарилдан тараба
айлшадынь.
Үнэгэн Шоно хоёр
Үрди... и тоолонод
олзоёо.
Налайжал мэдэбэ золдоо
Найр наада хэhэндээ.
Жэл шахуу үнгэрбэ,
Жэгдэрэн үдэрнүүд
харайба.
Ажал хүдэлмэринь
мартагдаба,
Архи тамхин захалба...
Мэшээгтэй мүнгэниинь
барагдажа,
Мээрхэлдэжэ оробод
хоорондоо:
Минии урагууд энээниие,
Шинии аха дүү
тэрээхэниие,— гэжэ
Үнэгэн Шоно хоёр
Үдэр бүри хэрэлдэнэ.
...Тоосоониинь юугээр
дүүрэхэ ааб?

УУЛЗАЛГА, ...АН ҮГЭ

КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые ажалшадаи шудалжа эхилhэн эдэ үдэрнүүдтэ Бурядай уран зохеолшод хүдөө нютагуудта, заводуудай болон фабрикануудай цехүүдтэ, hуралсалай зурганууд та, соёлой байшангуудта, клубуудта ошожо, «Уран зохёолшо ба табан жэл», «Ленин хэтэ мүнхэдөө мэндэ», «Ажалай геройнууд—номой геройнууд», «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» гэhэн темэнүүдээр хүн зонтой уулзалга хэнэ.

ЛВРЗ-гэй, авиационно, шэлэй заводуудай, мяхаконсервын, сэмбын комбинадуудай, «Теплоприбор» заводой болон ниислэл хотымнай бусадшье предприятиин цехүүдтэ, хамтын байрануудта, улаан булангуудта уулзалганууд үнгэргэгдөө. Уран зохёолшод Ц-Ж. Жимбиев, А. Щитов, Г. Раднаева, К. Балков, Л. Тапхаев, Ч-Р. Намжилов болон бусад нүхэд КПСС-эй XXVI съездын материалнууд тухай хөөрөөд, өөhэдынгөө зохёолнуудые уншаhан байна. Уран зохёолшод Д. Мадасон, Д. Дылгыров, А. Румянцев, В. Петонов, И. Игумнов гэгшэд мартын арбаадаар Ахын болон Прибайкалиин районуудта ошоод ерээ. Фермэнүүдтэ, хонишодой буусануудта, мастерскойнуудта, библиотекэнүүдтэ, модо бэлэдхэгшэдэй участогуудта уран зохёолшод ошожо, хүн зонтой уулзаа, уран үгэеэ дуулгаа.

Хүдөөгэй ажалшадые хангалгын түсэбэй ёhoop, Хоринн, Зэдын болон республикын бусад районуудта уран зохёолшод ошохо ёhотой.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

• ТАСС • АПН • ХИЛЫН СААНАhАА

АРАДУУДАЙ АША ТУhАДА, АМГАЛАН БАЙДАЛ БАТАДХАХЫН ТҮЛӨӨ

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ тодоржойлогдоhон, ленинэй партиин политикын гол шухала, hайн hаихан, эли тодорхой хоер үг зорилго дэлхэйн олониитын дунда үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. КПСС-эй бүхы ажал ябуулгын хоёр шэглэлэй: коммунис ёhоной зохёон байгуулгын амгалан тайбан байдал батадхахын түлөө тэмсэлэй хоорондоо нягта холбоотой байhаниинь хэблэлэй органуудай шэнжэлэлнүүд, олон оронои политическэ ба элдэб хэрэгүүдые эрхилдэг түлөөлэгшэдэй hанамжа бодомжонууд дотор элирхэйлэгдэн тэмдэглэгдэнэ.

ГАВАНА. Кубада Советскэ Союзай үзүүлдэг аха дүү ёhоной туhаламжа ба харилсаа холбоон манай экономикын, эрдэм ба техникын хүгжэлтын шиидхэхы эшэ нүхэсэл болонхой,— гэжэ Кубын Наукануудай академиин президент **В. Торрес** мэдүүлбэ. Ароадахи табан жэлэй үедэ Советскэ Союзай туйлаhан амжалтанууд бидэнэрые хизааргүй ехээр баясуулна. КПСС-эй дээдэ хуралдаанай хараалhан, СССР-эй арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ асари ехэ түсэбүүд кубынхидые зоригжуулна гэбэ.

ОСЛО. Экономикын ба социальна асуудалнуудаар Советскэ Союзай туйлаhан угаа ехэ амжалтанууд хүгжэлтэ түгэс социалис обществын дэбжэлтын hүр жабхаланта гэршэ жэшээ болоно. Дэлхэйн ондоо нэгэшье орон СССР-тэл адляар иимэ олон байрын гэрнүүдые баридаггүй, иимэ олон номуудые хэблэн гаргадаггүй, ондоо нэгэшье орон үхибүүдтэ, эхэнүүдтэ иимэ ехэ анхарал хандуулдаггүй, оролдолго гаргадаггүй. Коммунис байгуулалтын замаар ороноо саашадань хүгжөөхэ гайхамаар тодорхой программа КПСС XXVI съезд дээрээ дурадхаhан байна. Энэнь амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ, социальна дэбжэлтын, амгалан байдал батадхалгын хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ хубита оруулхань дамжаггүй,—гэжэ **Норвегиин «Фрихетен»** газетэ бэшэнэ.

СТОКГОЛЬМ. Удаадахи арбан жэлдэ СССР-ые экономическа ба социальна талаарнь хүгжөөхэ программа — тон hонирхолтой хэмжээ ябуулга болоно,—гэжэ «Альфа-Лаваль» гэдэг концерныи вице-президент, Советскэ Союзтай худалдаа наймаанда туhа хүргэхэ комитедэй түрүүлэгшэ **Ханс Стале** нэрлэнэ.

ВАШИНГТОН. СССР-эй экономическа хүсэнэй хурдан түргэн хүгжэлтэ, совет хүнүүдэй ажабайдалай хэм хэмжээнэй хэлбэришэгүй ургалта КПСС-эй ба Совет гүрэнэй саг үргэлжэ оролдолго гаргадаг асуудалнууд болонхой. Вашингтоной захиргаанай баримталдаг арад зондо харша хараа бодолhоо тад ондоо байна,—гэжэ американ олониитын мэдээжэ ажал ябуулагша **Т. Монтейро** мэдүүлнэ.

(ТАСС).

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛШЭДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

ХАЙДАРАБАД (Андхра-Прадан штат). «Индиин бүрин сүлөөтэ, бэеэ дааhан байдал ба хүгжэлтэ хамгаалха» эб найрамдалта, hаналаа нэгэдэхэ бүгэдэ нийтын эмхиин национальна конференци эндэ болобо. Индиин элдэб штадуудай, союзна газар нютагуудай 2000 гаран түлөөлэгшэд, гүрэнэй ба нийтын мэдээжэ ажал ябуулагшад, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй түлөөлэгшэд конференцидэ хабаадаа. Хилын саанахи олон оронои делегадууд, тэрэ тоодо Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй делегаци хуралдаанай хүндэтэ айлшадай дунда бии.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Л. И. Брежневэй дурадхаhан амгалан зорилготой түүхэтэ үүсхэлнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ алас саашанхи арга боломжонуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ энэдхэг тэмсэлшэдэй конференциин гол анхарал хандуулагдаба. Конференциин делегадууд уласхоорондын шахардуу байдал hулааруулхын түлөө, арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлэй асуудалнуудые гурбан үдэрэй туршада зүбшэлhэн, Индиин океаниие амгалан дайда болгохо, этигэлсэлгын оршом хэмжээе үргэдхэхын түлөө тэмсэлые бүри эдэбхитэй болгохо арга боломжонуудые шэнжэлээ.

КОМПАРТИИН ЗЭРГЫЕ ҮРГЭДХЭХЫН ТҮЛӨӨ

НЬЮ-ИОРК. Холбоото Штадуудай Коммунис парти өөрынгөө зэргэдэ шэнэ гэшүүдые элсүүлхэ үргэн кампани соносхобо. Энэнь апрелиин 1-hээ эхилээд, американ пролетариадай олоороо сугларhан түбүүдтэ, негритян зоной ба бусад бага яhатадай дунда гурбан hарын турша соо үргэлжэлхэ.

Ажалшадай ба бүхы арадай эрхэ сүлөөдэ эсэргүү монополинуудай ехэ добтолгын хэгдэжэ байhан мүнөөнэй оршон байдалда партиин ургалта онсо удха шанартай болонхой.

Американ арадта зүриhэн томо капиталай ба правительствын харата ябуулгада харюу үгэхын тула манай парти бүри олон гэшүүдтэй, үрэ нүлөө ехэтэй болохо ёhотой гэжэ США-гай Компартиин Генеральна секретарь Г. Холл бэшэнэ.

СОЦИАЛИЗМДА ХАРША ЯБУУЛГАНУУДЫЕ ЭЛИШЭЛХЭ

ВАРШАВА. «Бэеэ даанги Польшын конфедераци» (КНП) гэдэг контрреволюционно эмхиин ба тэрэнэй удамарша Мочульскиин (мүнөө мушхүүлжэ байнхан) гүрэндэ харша, социализмда харша ябуулгые элишэлhэн дамжуулга Польшын түбэй телевиденсээр харуулагдаа.

Документнүүд, фото-зурагууд, бүлэглэлэй hүйдхэлэй ябуулгын бусад материалнууд «конфедерациин» удамаршадай ба гэшүүдэй баруун тээхи тусхай албануудтай, коммунизмда харша түбүүдтэй, «лондонско урагуул правительство» гэдэгтэй, ФРГ-гэй үhөө нэхэдэг бүлэгүүдтэй, гестапын урдын агентнүүдтэй холбоо барисаатай байhыень элишэлнэ. КНП—ПНР-эй хуулита засаг түрые хүсөөр усадхаха зорилго табидаг, социализмда харша эмхи юм.

«Кос-Кор» гэдэг социализмда харша нүгөөдэ эмхиин хамаатад Мочульскиие тамалагдан зобожо байhан хүн шэнгеэр харуулха hэдэлгэ гаргана. «Кос-Кор» гэдэгэй үүсхэлээр Мочульскиие, «Солидарность» гэдэг профсоюзна нэгэдэлhээ тэрэ эмхидэ элсүүлэгдэhэн зарим хүтэлбэрилэгшэдые сүлөөлхэ эрилтэтэй бэшэгтэ гар табилга суглуулха кампани Польшодо ябуулагдаhан байгаа.

«Солидарностиин» зарим удамаршад правительствэтай хэлсээ хэхэ гол найдуулга болгон, Мочульскиие сүлөөлхэ эрилтэ табиба. Ороной социалис байгуулалтада эсэргүү этэгээдүүд засаг захиргаанда хашалта баалалта хэхэ зорилгоор «буруушаалай ябуулга» эмхидхэhэн, тэдэ контрреволюционернүүдые сүлөөлхэ эрилтэнүүдтэй листовконуудые гаргаhан байна.

Тон нюуса гурим, өөрын тагнуулай албан, хилын саагуур ябаха курьернүүд, «сүлөөтэ Европо» гэдэг радиостанцида хардалга гүрдэлгын материалнуудые бэлдэдэг, дамжуулдаг ябадал—КНП-гэй ажал ябуулгын зарим онол аргануул болоно.

БҮГЭДЭ АРАДАЙ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭДЭ ТАБИГДАБА

ПНОМПЕНЬ. Кампучиин Арадай Республикын конституциин проект бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаба. Энэнь НРК-гай ажабайдалдахи политическэ тон шухала хэрэг болоно, эндэхи революционно засагай арадай удха шэнжэтэй байhые, кампучиинхидай оронойнгоо бодото эзэд болоhыень гэршэлнэ.

Кампучи хадаа социализм байгуулгын замаар дабшагша, бэеэ дааhан, эб найрамдалта, ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй гүрэн мүн гэжэ документ дотор соносхогдоно.

Кампучиие абарха национальна нэгэдэмэл фронт Эхэ ороноо, тэрэнэй экономико болон соёл гэгээрэлые хүгжөөлгын хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулхаар бэлэн байдаг. Кампучиин обществын үнэхөөрөө патриотическа хамаг хүсэнүүдые нэгэдхэнэ. Республикын бүхы эрхэтэд, национальна ба социальна байдалhаа дулдыдангүй, адли тэгшэ эрхэнүүдые эдлэдэг, —гэжэ проект дотор тэмдэглэгдэнэ.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ХӨӨРЭЛДӨӨ ХЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ

КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд, Л. И. Брежневэй элидхэл дотор табигдаhан гадаадын политикын талаар шэнэ, тон шухала эдэбхи үүсхэлнүүд уласхоорондын үргэн олониитын, тэрэ тоодо американ олониитын анхарал бэс тээшээ ехээр татажа байна. Манай партиин съездын уг удхые буржуазна пропагандын багадхахые хэды оролдоошье hаань, гадаадын политикын асуудалнуудаар тэрэнэй баталан абаhан шиидхэбэринүүдэй гол шухалань олонхи американецуудта хүрэнгүй байжа шадабагүй: Советскэ Союз ядерна буудалдаа бэшэ, харин хөөрэлдөө хэхые дурадхана. Хүн бүхэнэй түрүүшын ээлжээнэй эрхэ —амиды мэндэ ажаhууха эрхэ хангахын түлөө манай ороной эрид шууд тэмсэл, бүтэмжэтэй hайн дурадхалнууд хадаа hүүлэй үедэ уласхоорондын шахардуу байдалые улам ехээр доройтуулхые оролдожо байhан США-гай хүтэлбэрилэгшэдые бодомжолжо үзэхыень баадхаба.

Гэбэшье Вашингтоной захиргаан урдынхи мэтэ буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргаха хараа шугамаараа дабшаhан зандаа. США-гай оборонын министр Уйнбергер гэгшэ милитарис хараа бодолтой үгэ хэлэнгүй нэгэшье үдэр үнгэрнэгүй. Шэнэ түхэлэй бомбардировщик зохёон бүтээхэ, Дүтын Зүүн зүгтэ американ сэрэгэй хүсые ехэдхэхэ гү, али далайн-сэрэгэй хүсэ үргэдхэхэ шэнэ программа баталха гэhэн эрилтэнүүдые тэрэ табижал байна. Рейганэй захиргаанай хаража үзэhэн 1982 оной бюджедэй проект конгресстэ эльгээгдэнхэй. Сэрэгэй гаргашые 32,6 миллиард доллароор дээшэлүүлхэ гэжэ хараалhан тэрэ проектнь энэ жэлэй октябриин 1-hээ хүсэндөө орохо ёhотой.

Гэхэтэй хамта США-гай правительство арга хургаяа бэдэрхэ баатай болоно. Олониитын hанал бодолые хараада абан, Рейганэй захиргаан совет дурадхалнуудые ябуул дундаа буруушаажа шаданагүй, тэдэ дурадхалнуудыень анхарал ехэтэйгээр шэнжэлэн үзэжэ байнабди гэhэн мэдүүлгэ хэнэ. Мүн НАТО-гай талаар США-гай союзнигуудшье Советскэ Союзтай хөөрэлдөө хэхэ эрилтэ табина. «Ородуудтай харилсаатай болохын түлөө» Баруун Европодо оролдолго хэгдэнэ, Рейганэй захиргаан ямаршье нюуса далдагүйгөөр Советскэ Союзтай хёмороотой болохо арга бэдэрнэ, зүүн ба баруун зүгэйхидэй хоорондо хөөрэлдөө hэргээлгэдэ хэрэгтэй анхаралай хандуулагдангүй байhанда hанаа зоборито байдалай тохёолдоhон хэндэшье нюуса бэшэ» гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ Вашингтондо hануулга хэhэн байна.

Америкын үргэн олониитэ хүн зоной hанал бодолые элирхэйлэн харуулха зуураа, «Сент-луис пост диспетч» гэжэ буржуазна газетэ стратегическэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга хизаарлаха ба хороохо талаар, энэ асуудалаар мүнөө болотор туйлагдаhан бүхы hайшаалтай юумыень үлөөн. Холбоото Штадуудтай шууд түргөөр хөөрэлдөө хэхэ ябадалые үргэлжэлүүлхэ гэhэн Советскэ Союзай уряада бүтэмжэтэйгөөр харюусахые Рейганэй захиргаание уряална.

Ингэжэ Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэл дотор табигдаhан дурадхалнуудта бүтэмжэтэйгөөр, харюусалгатайгаар хандаад байгаа гээшэ hаа, дэлхэй дээрэ пушкануудаар буудалдаан болохогүй, харин ухаан бодолой илан мандаха хэрэгтэ туhалха байhаниие харанабди.

ХЭЛСЭЭ БАТАЛАНГҮЙГӨӨР ЗҮБШӨӨЛГЭ

Президент Рейганэй албанай хэрэгээр хилын саагуур ябалгадань түрүүшын орон болохоор зүбшөөлөө Канада үгэбэ. Гэбэшье энэ ушартай дашарамдуулан Сагаан байшангай хэhэн мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэhэнэй ёhoop, Америкын президентын эндэ ерэлгэ «тодорхой хэлсээ баталха зорилго табинагүй». Энэ ушар байдал хадаа Холбоото Штадууд ба тэдэнэй хойто зүгэй хүршэ хоёрой хоорондо бии байhан горитой ехэ арсалдаануудай бодото гэршэ гэhэн сэгнэлтэ американ ба канадын шэнжэлэгшэд дары түргэн үгэбэ. Тэдэ арсалдаануудай усадхагдаха байhанда ямаршье найдабари Вашингтондо байхагүй.

Вашингтон ба Оттава хоёрой хоорондохи харилсаануудай хэмжээнэй эгээл доодо хэмжээндэ ороод байhаниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, Рейганэй ерэлгые канадцууд олониитын буруушаалгатай демонстрацяар угтаhан байха юм. «Янкинууд, гэртээ тонилогты!», «Сальвадорто США-гай интервенци бү хэгдэг!» —гэhэн бэшэлгэтэй лозунгнуудые бариhан демонстрантнууд Канадын парламентын байшангай урдуур гараа.

Ассошиэйтед пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, США-гай захиргаание толгойлогшодо яахадаа иимэ дурагүй угтамжа хэгдэбэ гээшэб гэхэдэ, нэн түрүүн зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаан тушаа асуудалаар хараа бодол ехэ илгаатай байна. Президент Рейганэй «улам шангадхаха» гэhэн хараа бодол баримталжа байхада, Канадын премьер-министр шахардуу шанга байдалые hулааруулхын түлөө байhан тухайгаа нэгэтэ бэшэ мэдүүлhэн гээд Ассошиэйтед пресс агентство мэдээсэнэ. Энээнhээ гадна, Сальвадорой дотоодын хэрэгүүдтэ США-гай хамааралгаар Канадын правительство hанаагаа зобонхой. Канадын премьер-министр Трюдо гэгшэ Сальвадорой хэhээлтын хунтада американ туhаламжын үргэдхэгдэжэ байhан ушар хадаа ехэ алдуу болоно гэжэ hаяхан олоной урда хэлээд, Рейганэй Оттава ерэхэ үедэ Канадын энэ хараа бодол тушаа тэрээндэ хэлэгдэхэ гээд мэдүүлhэн байха юм.

Америкын президентын хөөрэлдөөн яахадаа үрэ дүн муутай байбаб гэхэдэ, Холбоото Штадуудтай экономическа харилсаа холбоонон асуудалнуудаар Канадын хүтэлбэри мүн лэ өөрын онсо хараа бодол баримталаа. Илангаяа энергетикын, загаhа барилгын, худалдаа наймаанай асуудалнуудаар хоер ороной хоорондо ехэ арсалдаанай бии байhаниинь эли тодоор харагдаба. Транснациональна, нэн түрүүн американ нефтиин монополинуудай ажал ябуулгануудые хизаарлаха хэрэгтэ зорюулагдаhан Канадын правительствын энергетическэ шэнэ программада дурагүй байhанаа Сагаан байшан нюуса далдагүйгөөр сэхэ харуулба. Атлантикада загаhа барилгын зононуудые тогтоохо тухай асуудал мүн лэ ехэ арсалдаатай байhаар. Энэ асуудалай талаар гар табижа баталан абтаhан хэлсээнhээ арсаха гэжэ Канада ошохынгоо урда тээхэнэ Рейганэй захиргаанай абаhан шиидхэбэри тэндэхи олониитын дурые ехээр гутааба.

«Урда зүгэйнгөө ехэ хүршын» зааhан тээшэ оронойнгоо холо харасагүйгөөр дабшахые Канадын арад огтошье хүсэнэгүй. Уласхоорондын шахардуу шанга байдалые, илангаяа США ба СССР хоёрой хоорондохи байдалые hулааруулгада Канадын правительствын шухала үүргэ дүүргэхыень энэ ороной арад зон хүлеэнэ гээшэ. Хэрбээ «хүйтэн дайнай», зүришэлдөө хёмороонои политикын дахяад hэргээгдээ hаа, буу зэбсэг бүтээн гаргалгын улам үргэдөө hаань, өөhэдымнай орон заахашье баришатаха бэшэ, харин хохидолдо орохо гэжэ канадцууд hайн мэдэнэ.

ИЗРАИЛИИН ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ЯБУУЛГАНУУД

Израилиин Ливанда эсэргүү эзэрхэг түримхэй таhалгаряагүй харата ябуулгануудые ООН-ой Аюулгүйн Совет үшөө дахин хаража үзэхэ баатай болобо. Зоболон ядаралда ехээр нэрбэгдэhэн энэ ороной урда зүгтэ хүнүүдэй шуhан дахяад адхаржа эхилбэ. Ливанай түлөөлэгшэ Г. Туэйни гэгшэ Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Израилиин хэжэ байhан гэмтэ ябуулгануудай ута гэгшын список уншаба. Артиллереэр буудалга, агаарhаа, далай тээhээ, газар дээгүүр добтолго үдэр бүхэндэ хэгдэнэ, байрын гэрнүүд, больницанууд, hургуулинууд ба бусад байранууд hандаргагдана.

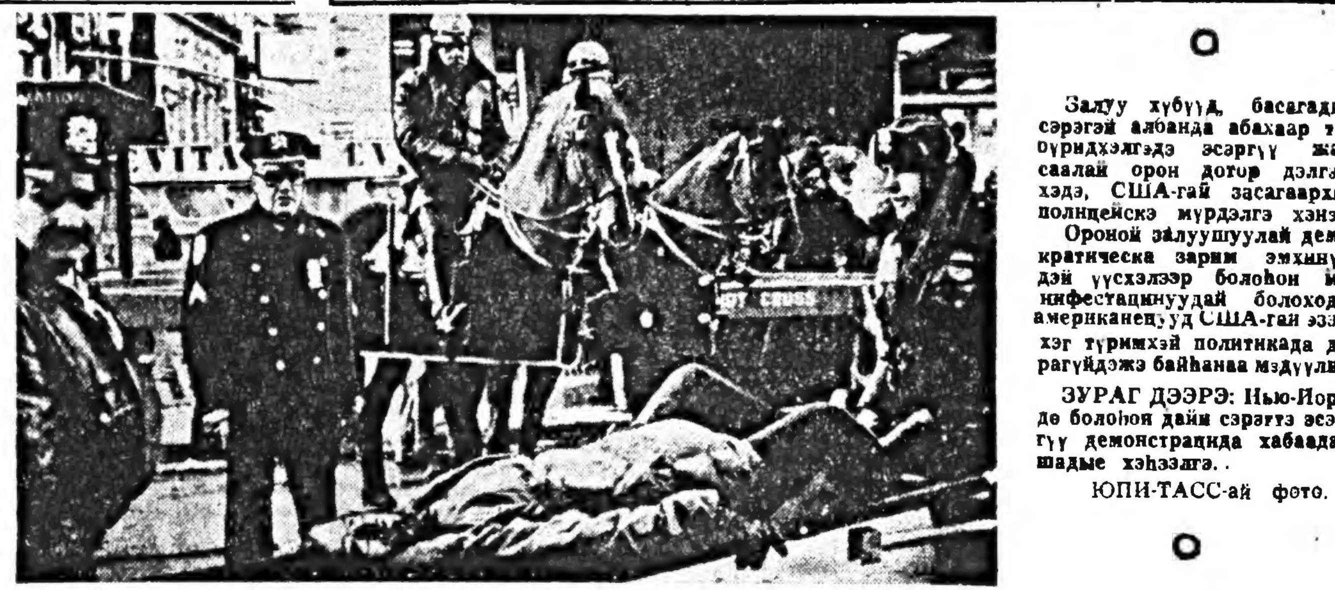
Израилиин Ливанда эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулгануудай ушар шалтагаан хэндэшье нюуса бэшэ юм. Гол үг зорилгонь юуб гэхэдэ, ямаршье аргаар Ливаниие hандарган таhалжа, урда зүгэйнь хубиие «Агуухэ Израилиин» бүридэлдэ оруулга болоно. Энэ зорилгые бэелүүлгэ табан жэлэй саана эхилhэн. Американ империализмын тухарилтаар, Тель-Авивай туhаламжаар баруунай үзэл баримталдаг шажанай-общинна хүсэнүүд Ливанда граждан дайн үүсхэhэн байха юм.

hүүлээрнь, 1978 оной мартда Израилиин сэрэгэйхид Урда Ливаниие эзэмдэн абаа. Дэлхэйн олониитын буруушаалга доро Израиль гэдэргээ сухариха баатай болобошье, хилэ шадараа Урда Ливанай газар дайдын зарим хубиие плацдарм болгон үлөөжэ, өөрынгөө Ливандахи табимал Хаддад гэгшын хиналтада үгэhэн байна.

Ливанай урда зүгтэ хэгдэжэ байhан бүхы юумэн хадаа гүрэнэй политикын хэмжээндэ хүргэгдэhэн уласхоорондын хархис ябуулга мүн болоно. Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүл, нэгэ талаhаа, эндэхи нютагуудhаа хүн зонойнь бусалтагүйгөөр эндэhээ гаража ошохынь тула снаряд болон бомбонуудые гам хайрагүйгөөр хэрэглэнэ, нүгөө талаhаань абажа харахада, ливан патриодуудтай хамта Ливанай газар дайдые хамгаалалсажа байhан Палестинын национально-сүлөөрэлгын дайшалхы хүсэнүүдые эсэсэй эсэстэ усадхахые оролдоно.

Үшөө тиихэдэ Иордан мүрэнэй баруун бэеын автономи гэжэ нэрлэгдэhэн израиль-египет хэлсээнэй панхарууд... Кэмп-Дэвидэй үгэсэлгын бэеэ худалдаhан ушар байдалhаа араб олониитын анхаралые hамааруулха зорилгоор Тель-Авив хүршэ оронуудтаа эзэрхэг түримхэй хархис ябуулгануудаа таhалдуулнагүй. Гэбэшье ливан арад гараа үргэн бэеэ тушаанагүй. Палестинын хүсэнүүдтэй хамта тэрэ Израилиин сионизмын ба американ империализмын харата муухай hанаашалгые хойшо татахын түлөө эдэбхи ехэтэйгээр тэмсэнэ. Палестинецүүдэй бэеэ даанхай байдалтай болоогүй, түрэл орондоо өөрын гүрэниие байгуулаагүй сагтаа ливан ба палестин арадууд дайшалхы тэмсэлээ хэзээдэшье болюулхагүй гэжэ эрид шууд шиидэнхэй.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

Залуу хүбүүд, басагадые сэрэгэй албанда абахаар тее бүридхэлгэдэ эсэргүү жагсаалай орон дотор дэлгэрхэдэ, США-гай засагаархид полицейскэ мүрдэлгэ хэнэ.

Ороной залуушуулай демократическа зарим эмхинүүдэй үүсхэлээр болоhон манифестацинуудай болоходо, американецууд США-гай эзэрхэг түримхэй политикада дурагүйдэжэ байhанаа мэдүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нью-Йоркдо болоhон дайн сэрэгтэ эсэргүү демонстрацида хабаадагшадые хэhээлгэ.

ЮПИ-ТАСС-ай фото.

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

ТАГНУУЛШАНАЙ ГАБЬЯА

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсан шалгаржа, алдар нэрээ суурхуулhан Игорь Сергеевич Иванов тухай нютагайнь зон — Буряад орондо ажаhуугшад заатагүй дуулаhан лэ байха. Мүн лэ Белоруссиин хүн зон эрэлхэг артиллеристын дайшалхы замаар hонирходог, Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн сэрэгшын намтар, ажабайдалые hайн мэдэдэг. Юуб гэхэдэ, эгээл эндэ, Белоруссида Эхэ ороноо эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалалсаха шадалтай, зоригтой байhанаа элирхэйлhэн бшуу.

Алдар габьяатанай нэрэ солые мүнхэлхөөр шэнжэлгэбэдэрэлгын хүдэлмэри ябуулдаг эдиршүүд дүлэтэ жэлнүүдэй үеые гэршэлhэн шэнэ мэдээсэлнүүдые оложо үргэлжэлhөөр лэ ааб даа. Гомельскэ областние фашистнарhаа сүлөөлхэ байлдаануудта баатаршалга гаргаhан сэрэгшэдэй дунда И. С. Ивановые нэрлэлтэй. СССР-эй Оборонын министерствын түбэй архивай хүдэлмэрилэгшэд, пионернүүд ба комсомолшууд энэ хүнэй баатаршалгануудай тухай мэдээсэлнүүдые суглуулгада туhаламжа үзүүлээ юм.

...Комсомолец Игорь Иванов 19 наhаяа гүйсөөд байхадаа, Номгон далайн флодой частьнуудай нэгэндэ алба хэхээр мордоо бэлэй. Уданшьегүй дайн эхилжэ, нангин газараа немец булимтарагшадhаа хамгаалхын тула арад зомнай нэгэн хүн шэнгеэр болобо. Далайн ябаган сэрэгшэдэй подразделениин бүридэлдэ оролсоhон Игорь Иванов Баруун Хойто, Түбэй ба Белоруссиин фронтнуудта дайлалдаhан, илалтые ойртуулха хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулhан намтартай. Хэдэ дахин шархатаhан, оборготоhон юм, теэд аргалуулжа эмшэлүүлhэнэйнгээ удаа дахинаа жагсаалдаа зогсожо, хүшэр хүндэ замаа сухарилтагүй үргэлжэлүүлдэг hэн.

1943 оной намар. Белоруссиин газар дайдаhаа хархис дайсаниие hэегүй намнан үлдэхэ гэhэн зорилго сэрэгшэдэй урда табигдаба. Игорь Иванов энэ үедэ артиллериин тагнуулай взводой командиран туhалагша ябаhан. старшинагай нэрэ зэргэтэй hэн. Гомель хотоhоо урагшаа гвардейскэ частиин түлөөлэгшэд фашистнарта добтолжо, амяа абаха забдынь үгэнгүй гэхээр хойно хойноhоо сохилто хэжэл байба. Үсэд шанга байлдаануудай үедэ сэрэгшэд хатуужадаг, илаха гэhэн эрмэлзэлынь бүри бүхэжэн далижадаг hэн.

Днепр мүрэнэй баруун эрьедэ, Гомельскэ областиин районуудай нэгэндэ саг зуура «түбхинэhэн» дайсад сухариха дурагүй байба. Тиимэhээл немецүүдэй хүсэеэ эсүүлжэ, бэеэ хамгаалха шадалтай болоходонь haад ушаруулха гэшэ шухала гэжэ артиллеристнүүд ойлгоо бэлэй. Фронтын бүхы участогуудта нэгэ адли хүшэр байдал тогтонижонхой hэн. Дайсанай шэбээлhэн газарые тодорхойлжо буудахын тула тагнуулшан Иванов hэримжэ ехэтэйгээр, түргэн бушуу даабарая дүүргэдэг hэн. Нэгэтэ тэрэ артиллериин дивизионой командна пунктда шухала мэдээсэлнүүдые дуулгаhанай удаа окопhоо нюураа бултайлган, орщон тойронние адаглан хараба. Абаhаар дайсадай байhан, үгыеньшье обёорхын аргагүй. Гансал минэнүүдэй хаа-яа шууяатайгаар ниидэхэ, hомонуудай эшхэрхэнь дуулдана. Габшье гал дүлэн, утаа униар соогуур урагшаа бүхын жүдхэhэн немецүүдэй дүрэ бүр-бар харагдажа эхилбэ. Эдэнэр добтолгодо ороходонь гэшэ. Игориин саг зуура пулемёдой тодхогдоhон газар тээшэ харахадань тэндэнь хооhон хонхосог харагдаба. Тэhэлүүлшоо ха юм. Окопуудhаа автомадуудhаа буудалдаан болоно, томо калибрын пулемёдой таршаганахань дуулдана. Теэд бөөн хара үүлэндэл олошорон, нэтэрүүгээр урагшаа алхалhан фашистнарые зогсоохо хүсэн багадахань бшуу. Старшина Иванов тэрэ зуура мэдээсэл эльгээжэ, немецүүдэй добтолhон газарай координатануудые зааhан байна. Байлдаанай талмайдахи байдал түргэн бушуу ойлгожо, дайсанай хүсэ шадалые, дабшаhан газарынь заажа үгэhэн туладань фашистнарай добтолго зогсоогдоо hэн. Харюутай шанга сохилтодо «хүртэhэн» дайсад сошорможо, буу зэбсэгээ хаяжа ябаад, сухариха баатай болоо. Октябрь hарын түрүүшын хахадта болоhон тулалдаанай hүүлдэ, эгсэ hарын үнгэрhэнэй удаа, гвардиин старшина Игорь Иванов Эхэ оронойнгоо үндэр хайра шагналда хүртэhэн намтартай. Шагналай хуудаhан дээрэ элитэ военачальнигууд, тэрэ тоодо Нэгэдэхи Белорусска фронтые командалагша маршал Рокоссовский гараа табиhан юм. Энэ хуудаhан соо бэшэгдэhэн мүрнүүдые уншагшадай hонорто табия:

«Взводой командирай туhалагша, гвардиин старшина И. С. Иванов түрүүтэй артиллериин тагнуулшад Днепр мүрэниие гаталжа, 1943 оной октябриин 7-hоо 15 болотор байлдаанай түрүү зэргэдэ, дайсанай тылдэ ябалсаhан, ашатай туhатай мэдээсэлнүүдые суглуулhан юм. Тиигэжэ дайсанай артиллериин 15 батарей, пулемедуудай тодхогдоhон 10 ондоо газар элирхэйлэгдэhэн байна. Харата эдэ хүсэнүүд совет артиллериин мэргэн буудалга доро хосорhон байха юм. 1943 оной октябриин 23-да Красный Рог тосхон шадар И. С. Иванов хүреэлэгдэжэ ороhон гурбан артиллерийскэ батарейнүүдые байлдаанда уряалан бэдхоогоо. Тиин дайсанhаа буляажа абаhан буу зэбсэгээ хэрэглэн, немецүүдэй 20 автоматчигые хороохон, дайсадые хүлгүүлэн hүрдөөжэ шадаhан юм».

Белоруссиие хамгаалха үедөө гаргаhан габьяа, баатаршалгынгаа түлөө Буряад оронойнгоо түлөөлэгшэ 1943 оной hүүл багаар Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн, тэрээндэ Ленинэй орден «Алтан Одон» медальтайгаар барюулагдаhан байна.

Уданшьегүй нүхэр Иванов Ленинскэ партиин гэшүүндэ абтаад, зэрхэг дайсадые намнасаар, өөhэдынь газар дайда дээрэ бута сохисоhон юм. Байлдаан тулалдаануудай шуhата зэбүүн хаягаар эсэшэ сусашагүй дабаhан, илалтые эрын ёhоор угтаhан сэрэгшэн дайнай hүүлээр Ленинград хотын далайн сэрэгэй дээдэ училищие амжалтатай дүүргэжэ, 1970 он болотор СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодто алба хэhэн байна. Мүнөө үедэ отставкада гараhан I рангын капитан Ленинград хотодо ажаhуудаг, залуушуулай дунда сэрэгэй-патриотическа, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг юм.

Е. ИВАНОВ.
алдар габьяатанай нэрэ солые мүнхэлхэ хүдэлмэри ябуулдаг бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ.
Гомель хото.

БАГАШУУЛЫЕ ГЭНЭ УСАЛҺАА ҺЭРГЫЛЭЕ

Үхибүүдые харгын гэнэ усалhаа hэргылхэ асуудал олоной hанаа сэдьхэл зобоодог. Энэ хүдэлмэри үргэнөөр, ашатай үрэтэйгөөр ябуулхын тула нилээд оролдогдонол гээшэ. Габшье хүүгэдэй усалда орохо ушар тохёолдоhоор. Үнгэрhэн жэлдэ 150 үхибүүн гэнэ усалда ороhон, 28-ниинь наhа бараhан байна. Байгша оной үнгэрhэн хоёр hарын туршада 23 үхибүүн автомобиль, машинада дайруулаа, эдэнэй гурбаниинь наhа бараа.

Түрэлхид, олониитэ хүн зон иимэ ушарнуудые hэргылхын тула олон янзын хэмжээнүүдые абадаг ааб даа. Республикын Гэгээрэлэй министерствын үүсхэлээр 1979 ондо «hурагшадые харгыгаар ябаха дүримүүдтэ hургаха тухай» захиралта гаргагдаhан юм. Тиин харгын аюулгүйе сахидаг ниитын инспекторнүүд хэшээлнүүдые үнгэргэхеэр томилогдоhон, hургуулинуудай дэргэдэхи участогуудта автомобиль, машинануудай байдаг тусхай талмайнууд түхеэрэгдээ hэн. hурагшадтай хэшээл үнгэргэжэ тодорхой түсэбшье табигдаhан байна.

Түсэб, үйлгануудай табигдажа баталагдабашье, hургуулинуудта хэшээлнүүд хараалагдаhан ёhоороо үнгэргэгдэнэгүй. Республикын гэгээрэлэй министерствын түлөөлэгшэд захиралтынгаа хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байhые саг сооны шалгадаггүй, бодото эрилтэ табидаггүй. Тиимэ дээрэhээнь энэ хэрэг урагшаа ябуулагданагүй. Гүрэнэй автоинспекциин хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдэ хотын, зарим районуудай hургуулинуудаар шалгалта хэжэ ябахадаа, эхин классуудай hурагшадые харгын дүримүүдтэй танилсуулха хүдэлмэри программын ёhоор ябуулагданагүй гэhэн тобшолол хэбэ. Практическа хэшээлнүүдые үнгэргэхын тула автомобиль, машина байлгаха тусхай талмайнууд түхеэрэгдэнэгүй, методическа булангуудынь хэрэгтэй литератураар хангагданагүй, зарим hургуулинуудтань иимэ булангууд оройдоошье үгы гэжэ элирбэ.

Харгын дүрим сахиха талаар тоб гэмэ ойлгосо, мэдэсэгүй үхибүүд лэ гэнэ усалда ородог гээшэ. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын 45-дахи hургуулиин hурагша Виталий Девяткин байгша оной январиин 10-да автотранспортын ябадаг харгы дээрэ шаргаар hолжоржо гараад, машинада дайруулаа. Үнгэрhэн жэлдэ энэл hургуулиин хоёр hурагшад ашаанай машинада дайруулжа гэмтэhэн юм. Үнгэрhэн hарада хотын 65-дахи hургуулиин hурагшад Алексей Бурлаков, Саша Самсонович гэгшэд мүн лэ шаргаар hолжорходоо дашуураад, машина доро орожо, яhа үhаа хухалаа, уураг тархяа доподгоо.

Бодоод үзэе, сэхыень хэлсэе. Энээндэ хэн зэмэтэйб? Үхибүүдэй өөhэдынь гэмээр лэ иимэ аймшагтай үе... ушарнууд тохёолдоно гээд лэ абаhаар хэлэлтэй. Гэхэ зуура, нэн түрүүн hургуулиин багшанарай, түрэлхидэй ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hулаар ябуулhанhаа болоно бшуу.

Ехэшүүл бодото ульгэр жэшээ боломоор бэеэ абажа ябадаг гү? Хаа-яа адаглаад хараа haатнай, ехэшүүл өөhэдөө харгын дүрим хазагайруулжа, дүтэ ябаhан машинын урдуур үйлсэ хүндэлэн харайшадаг, тусхай тоггоогдоhон газараар гарадаггүй. Үдэрhөө үдэртэ иимэ үзэгдэл обёоржо байhан зарим үхибүүд эдэнэрые hажаажа, өөрынгөө дураар харгы хүндэлэн гаталдаг зантай болодог.

Заримдаа хүүгэдээ харуулhалхые мартаад, дуран сооньорхижорхидог түрэлхид ушардаг. Жэшээлхэдэ, зургаахан наhатан Лена Гурьянова трамвайн ябадаг рельснүүд
дээгүүр собхорон н...
ябаhаар, трамванда д...
лаа. Жолоошон саг
трамвайгаа зогсооho
оролдоо. Габшье би...
басаган дала мүрөө г...
жэл hалаба. Мүн лэ ...
районой Анаа тосхоно...
сөөр ябаhан машинын ...
таба наhатайхан Жени...
наков харайшаhан юм...
шыхан үхибүүнэй гэнт...
гөөд гарахые огто хү...
гүй жолоошон үхиб...
дайруулхагүйн тула ...
нынгаа руль ондоо т...
мушхаба. Машина саг ...
хүмэришэhэн, тиигэжэ ...
бүүн халта дайруулаад ...
hан байна.

Энэ хадаа ехэшүүлэ...
hөө хүүгэдэй ябадалд...
тоор hанаата болодоггү...
ша хэрэг хандадагай ...
лон мүн. Харгын захад...
дажа байhан гү, али ...
машинануудай дунда ...
педээр гүйлгэжэ ябаhа...
бүүе хараад, заабари ...
хэлэхэ хүнүүд олдо...
бшуу. Нэгэл ойлгоо...
алхам хэhэн үхибүүн ...
нын доро орожо магад...
мэhээл эрхэтэн бүхэ...
нүүлэй элүүр энхэ ...
тула оролдохо, hанала...
ха ушаргатай.

Уданшьегүй hург...
хабарай амаралта эхл...
hурагшад сүлөө саг ...
болоожо, экскурси, аян...
нүүдые эмхидхэхэнь ...
Багшанарай коллект...
пионерскэ, комсомол...
ганизацинууд, түрэлхи...
митедүүд, hургуулиин...
шефтээ абаhан пред...
болон эмхи зургаануу...
лөөлэгшэд хүсэ шада...
гэдүүлэн, hурагшадта ...
наа hэнүүлгэ хэхэ, ...
нүүдые үнгэргэхэ эр...
Хабарай амаралтын ...
эхинхэнь гэжэ бү мар...
нүхэд!

Л. ПОЛ...
республикын Дотоо...
хэрэгүүлэй министер...
гүрэнэй автоинспек...
хүдэлмэри...

ОЛООРОО ГАРАХАНЬ

Һаяар институтаа дүүргэхээ байhан студентнэр — ерээдүйн хүгжэмшэд, хореографууд, клубуудай хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэлээрээ практика гарахаяа олон ондоо хото hууринуудта эльгээгдэбэ. Эдэнэр харюусалгата энэ хаhада бүхы ульhа залияа, оролдолгоёо гарган хүдэлжэ, шадал хабала элирхэйлхэ юм.

Хүн зониие гоё hайханда дуратайгаар хүмүүжүүлгэдэ эрдэм мэдэсэеэ, соёл болбосоролоо зорюулхые шиидэгшэдэй зариман тухай хөөрэхэ дурамнай хүрөө hэн. Юуб гэхэдэ, олонхинь дээдэ hургуулида олоhон эрдэмэйнгээ хэмжээн тухай, hуралсалайнгаа жэлнүүдэй аша үрэ тухай бодомжолжо үзэнэ бшуу. Жэшээлхэдэ, студент Владимир Урлапкин методист-элидхэлшэ мэргэжэлтэй болохо юм. Тэрэнэй хүн зонтой хэлээ ойлголсожо ядадаггүй, эмхидхэхы шадабаринь бүри hургуулида hуража ябахадань обёорогдоо бэлэй. Дүрбэн жэлэй туршада Зүүн Сибириин соёлой институтда hураhанаа дурсахадаа, хилын саанахи литературада ба Сибириин арадуудай литературада онсо дурлаа, олон тоото зохёолнуудай удхые гүнзэгыгөөр шудалаа юм. Багша Т. В. Авдохинагай удхаар баян лекцинүүдые уншадаг, литература ба искусствые онсо янзаар ойлгохоор hургадаг тухайнь магтан хөөрэнэ. Театрально-режиссёрско факультет дүүргэхээ байhан Л. Стадлер багша А. Б. Баскаковай хэшээлнүүдые, тэрэнэй студентнэртэ шадабарияа дамжуулдаг аргые hайшаана. Илангаяа М. Горькиин «Васса Железнова» гэhэн зүжэг дээрэ студентнэрые хүдэлгэхэдөө, бодомжолжо hурахадань онсо анхаралаа хандуулдаг байhанаа элирхэйлээ hэн.

Тиихэдэ студент Юрий Полянский ерээдүйдэ кино-фото студи хүтэлбэрилэгшөөр хүдэлхэ юм. Институтда «Кедр» гэжэ фотоклубай эмхидхэгдэhэн тухай, тус клубые В. А. Юрьин, В. И. Петров гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг тухай хөөрэнэ. Дунда hурсуулияа дүүргэhэнэй удаа районно клубта методистаар хүдэлhэн Г. Логвиненко мүн лэ дээдэ эрдэмтэй болохые хүсөө hэн. Институтда hуралсажа байхадаа үедөө Ленинскэ комсомолой 60 жэлэй ойдо зорюулан. зүжэг бэлдэлсэhэнээ хэзээдэшье мартахагүй. Фашис булимтарагшадые илаhаар 35 жэлэй ойн гүйсэhэнэй баяр баясхалантай дашарамдуулан, бүлэг студентнэр тусхай hайндэр бэлдэhэн байна.

Мэргэжэлээрээ хүдэлхэ сагай дүтэлхэ бүри студентнэр харюусалгаяа бүри дээшэлүүлнэ. Тэдэнэй зохёохы түсэбүүдынь ондо ондоо. Хэрбээ Юрий Полянскиин Ангарскда хүдэлжэ, кино болон дүрэ зураг буулгаха хүдэлмэридэ олониие хабаадуулан дүршүүлхэ зорилготой hаань, Олег Колмаков БАМ-ай Буряадай участогта, тодорхойлбол, Усть-Кута арадай театрай режиссёроор хүдэлхэ юм. Олегэй өөрынь хэлэhээр, В. Шукшинай зохёолнуудые найруулан табиха хүсэлэнтэй. Эрхим hайнаар hурадаг Лариса Стадлер Шушенское тосхондо ошожо, практикаяа гараха юм. Тэрээнтэй сүг хореограф мэргэжэлтэй болохоёо байhан наhанайнь хани нүхэр ошолсохо. Тиин эдэ хоёр хүсэеэ нэгэдүүлэн, П. Нерудын зохёолоор хүгжэмтэ драматическа зүжэг табиха юм.

Ашатай туhатай иимэ хөөрэлдөөнэй үедэ эдэнэрнай бултадэбхитэй хараа бодолтой, хүн зониие гоё hайханда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ зорюулхаар шиидэhэн залуу үетэн гээшэ.

С. АНТУШЕВ.

ЮРЫН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮН

ОЛОНОЙ ЭДЕЭНЭЙ ЭЗЭН

— Хүн зоной эрилтэ хангадаг албан зургаанай хүдэлмэрилэгшэдөөр hонирхоноб гэнэ гүт? Тиигэбэлтнай нэрлэхэ хүнүүд тон олон байха. Эгээл түрүүн энээхэн столовынгоо ахалагша тогоошон Марусеченкые дурдаха байнаб. Хоол барингаа, тиишэ ошожо танилсая,— гээд колхозой түрүүлэгшэ А. П. Мальцев машинаяа столово тээшэ залаба.

Ехэшье бэшэ haа, hаруулхан модон гэр соо оробобди. Халуун эдеэнэй хоншуухан үнэр хангалтана. Үдын хоолой дүтэлжэ байhан үе дайралдаба. Хүн зон хүлгөөтэй, ороно, гарана.

Нэгэ столдо эдеэлжэ hууhан бүлэг хүнүүдтэ дүтэлөөд, Алексей Потапович бидэниие дуудаба:

— Энэ Хонхолымнай сельпогой түрүүлэгшэ Александр Павлович Сучков гээшэ. Тогоошон тухайгаа одоол дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ байха даа, танилсагты,— гэбэ.

— Тогоошон Евдокия Дмитриевна Марусеченко үнэхөөрөө тон бэрхэ тогоошон лэ даа,— гээд хөөрөөгөө тэрэ эхилээ hэн.

Ниитын эдеэ хоолдо гуша гаран жэл соо хүдэлмэрилжэ ябаhан Е. Д. Марусеченко Хонхолын сельподо 11-дэхи жэлээ тогоошолжо байhан намтартай байба. Тогоошоной шадабариие гансал шанаhан эдеэнэйнь амта шэмтээр сэгнэдэг гээшэ бэзэбди. Тиимэhээ нэгэ ороод эдиhэн эдеэгээ магталга тэрэнэй продукциин сэгнэлтэ бэшэ бшуу. Столово соо hанамжа, дурадхалнуудай дэбтэр бии. Тэрэниие ирахада, амтатай эдеэнэй түлөө баяр баясхалан ахалагша тогоошоной нэрэ дээрэ олоор бэшээтэй байба. Энэл даа, нүхэд, тогоошоной ажалай сэгнэлтэ!

— Евдокия Дмитриевна амтатайгаар эдеэ шанахаhаа гадна, айхабтар түргэнөөр хүдэлдэг юм. Харыт даа. Пенсидэ гараhан хүн гэжэ hанахаар гү?

Үнэхөөрөөшье, тогоошоной гарта ороhон татаhан мяхан бажуугдаhан талхан хоёрhоо бүмбэгэр-бүмбэгэр бууза нууд ой зуура бэлэн болоод жэрылдэнэ. «Мүнөөдэр ажахымнай хамтын суглаан болохо юм. Тэндэ суглараашад эндэ ерэжэ эдеэлхэ. Тиимэhээ Евдокия Дмитриевнамнай бүришье яаралтай, хөөрэлдэхэшье сүлөөгүй байна гээшэ», — гэжэ Сучков нэмэнэ.

1979, 1980 онуудай социалис мүрысөөндэ илаhан Е. Д. Марусеченко КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой, райпогой болон Буркоопсоюзай правлениин Хүндэлэлэй грамота, мүнгэн шангуудаар нэгэнтэ бэшэ шагнагдаа юм. Тэрэ столовоёо хүтэлбэрилдэг. Хажуудань буфедтэ хүдэлдэг Галина Тихонова, амбарта утаадаг Валя Горюнова хоёр мүн лэ жэшээтэ hайнаар ажалдаа хандана. Эдэ гурбан hараhаа hарада, кварталhаа кварталда түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг юм. Һаяшье, 1980 оной дүрбэдэхи кварталай дүнгөөр, тэдэнэр районой сельпонуудай коллективүүдэй дунда 1-дэхи hуури эзэлээ.

Ажалай ветеран Е. Д. Марусеченкын наhанайнгаа амаралтада үдэшэгдөөд байхада, столовынь хүдэлмэри хараа байса ондоо боложо, эдеэ хоолойнь шанар муудажа, түсэбтэ даабари дүүргэгдэхээ болёод байhан гэхэ. Тиихэдэнь «Искра» колхозой, сельпогой хүтэлбэрилэгшэд тэрэниие гуйжа, хүдэлжэ байhан газартань дахинаа асарhан байгаа.

Хэды наhатай болобошье, хүн зондо туhатай, хэрэгтэй байhандаа баярлаhан тогоошон дуратайгаар hөөргөө бусаhан түүхэтэй. Ниитэдэ, хүн зондо хэрэгтэйгээ мэдэрэлгэ хэндэшье хадаа, наhажаал зондо илангаяа, ехэ удхатай ааб даа.

Иигэжэ Хонхолын столовын тогоошон Е. Д. Марусеченко амтан эдеэгээр олониие эдеэлүүлжэ, садхаажа hайшаал магтаалда хүртэжэл байдаг хүн даа.

В. НАЙДАНОВА.

ШАТАР

НААДАН ЭХИЛЭЭ

Шатараар эрэшүүлэй дунда Буряадай АССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө хахад финалай наадан технологическа институдай байшан соо эхилбэ. Мүрысөөндэ республикын, мүн спортын бүлгэмүүдэй эрхим шатаршад хабаадалсана. Мүнөө табан уулзалга үнгэргэдөө.

Гурбан уулзалгын удаа шатаршад Агафонов, Шагжиев, Цыбеннимаев, эдир шатаршан Халудоров гэгшэд нэгэшье наада алдангүй hубэлгэн бэрхээр тулалдажа эхилбэ. Жэшээнь, Халудоров дүй дүршэлтэй шатаршадай тоодо оролсодог Леоновые бүдэрүүлhэн байгаа.

Шатаршан Агафонов дүрбэдэхи уулзалгада Цыреннимаевые шүүhэн, Шагжиевтай тэнсэhэн байба. Шагжиевынь дүрбэдэхи наадаанда Халудоровые шүүбэ. Мүнөөдөө эдэ хоёр лэ табанhаа 4,5 очкотой болонхой, мүрысөөнэй таблицада түрүүлжэ эхилбэ. Дүрбэн очкотой Халудоров гурбадахи hуурида гаранхай.

О. ШАНДИБАЕВ.

СПОРТ

ХАБАРАЙ ТҮРҮҮШЫН УРИЛДААН

«Труд» бүлгэмэй физкультура, спортын коллективүүдэй дунда холын зайда урилдалгаар hонирхолтой мүрысөөн болобо. Мүрысөөндэ Буряадай модо болбосоруулдаг, мебель хэдэг комбинадай, шэлэй, прибор бүтээлгын заводуудай, нарин сэмбын комбинадай болон бусад коллективүүдэй спортсменүүд хабаадалсаа.

Бусадhаа түрүүлэн аха наhанай басагад 1000 метрэй зайда урилдаа. Зайгаа 3 минута 31 секунда соо гаталhан Ольга Бадмаева эндэ түрүү hуури эзэлбэ. Бага наhатайшуулай дундаhаа Татьяна Пургина эрхимлэhэн байба. Эдэнэрэй удаа эдир наhатай басагад 2000 метрэй зайда урилдаба. Эндэ Екимовская, мүн энэ зайда урилдаhан эхэнэрнүүд сооhоо Ирина Борисова гэгшэд түрүүлбэ.

2000 метрэй зайда урилдаhан эдиршүүл сооhоо Олег Ильков, аха наhатайшуулай дундаhаа 35-дахи hургуулиин hурагша Олег Пронин эрхимлэжэ гараба. Табан километрэй зайда урилдаhан эдиршүүл сооhоо Александр Воронин, эрэшүүлэй дундаhаа спортын мастерта кандидат Николай Черепко, спортын мастер Федор Капустин гэгшэд түрүүшын хоёр hуури эзэлhэн байха юм.

Команданууд хоорондын дүн гаргахада, хамта дээрэнь 135 очко абаhан Буряадай модо болбосоруулдаг, мебель хэдэг комбинадай эбтэй эетэй команда нэгэдэхи hуури эзэлбэ. Удаадахи хоёр hууринуудые шэлэй заводой, нарин сэмбын комбинадай команданууд эзэлээ.

Урилдаанда түрүүшын гурбан hуури эзэлhэн команда, спортсменүүдтэ «Труд» бүлгэмэй диплом, бэлэгүүд барюулагдаа. Мүрысөөндэ эрхимлэhэн спортсменүүд хүнгэн атлетикээр республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ урилдаанда хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Эдир наhатайшуул урилдаанда табигдаба. 2. Һурагшадай дундаhаа эрхимлэhэн Олег Пронин.

М. СУТУРИНАЙ
фототекст.

ГУРБАДАХИ ЗҮЙЛӨӨР

Үбэлэй спортын олон зүйлөөр «Труд» бүлгэмэй предприяти, эмхи зургаануудай дунда ээлжээтэ мүрысөөнүүд боложо дүүрэбэ. Үбэлэй спартакиадын программын гурбадахи зүйлөөр үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ суглуулагдамал 10 командын спортсменүүд хабаадаба. Нарин сэмбын комбинадай спортын зал соо сагаалса мэргэлгээр. турнигта бэсэ таталгаар үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ хамтадаа 107 хүн хабаадаа.

Эрэшүүлэй дундаhаа Буряадай модо болбосоруулдаг, мебель хэдэг комбинадай түлөөлэгшэ Геннадий Трунев бусадhаа олон очко суглуулжа, түрүү hуури эзэлбэ. Тэрэ сагаалса буудахадаа, абажа болохоор 50-haа 42 очко, 10 километрэй зайда санаар урилдахадаа түрүүлhэн байба. Тиин дүн хамта 76 очко абаhан. Хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые Василий Смирнов, Виталий Ивахинов гэгшэд эзэлбэ. Эдэнэр тус тустаа 71—70 очкотой болоhон байгаа.

Эхэнэрнүүд сооhоо прибор бүтээлгын заводой түлөөлэгшэ Хабалова, нарин сэмбын комбинадай Екимовская, шэлэй заводой Авдеева гэгшэд түрүүшын гурбан hуури эзэлhэн байна. Эдэнэр бултадаа 19—28 наhатайшуул юм. Нүгөөдэ — 35—44 наhатайшуул сооhоо Онохойн модоной комбинадай Измайлова, шэлэй заводой Кузнецова, нарин сэмбын комбинадай Комарь гэгшэд эрхимлээ. Эрэшүүлэй дундаhаа Буряадай модо болбосоруулдаг, мебель хэдэг комбинадай Стреподкин. Онохойн комбинадай Баиртуев, прибор бүтээлгын заводой Петров гурбан шалгараhан байба.

Хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлhэн мүрысөөнэй дүн гаргахада, Онохойн модоной комбинадай команда түрүү hуурида гараба.

С. ЦЫМПИЛОВ.

ТОБШОХОНООР...

× Байгша оной мартын 28-да Мадрид хотодо утын зайда урилдаагаар дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болохонь. Түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэ энэ мүрысөөндэ Совет ороной хүнгэн атледүүд хабаадалсаха зорилгоор Болгари ошожо, hуралсал-hорилго гаража байнхай. СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдаhан нютагаймнай басаган, уласхоорондын классай спортын мастер Татьяна Позднякова мүн лэ эндэ мэргэжэл, шадабарияа дээшэлүүлнэ.

× Хүнгэн атлетикын олон зүйлөөр «Трудовые резервы» бүлгэмэй түбэй соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн үбэлэй мүрысөөнүүд дүүрэбэ. Тэрээндэ хабаадалсаhан ороной суглуулагдамал командын гэшүүн Надежда Виноградова наймадахая бүлгэмэйнгөө чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тэрэ спортын зургаан зүйлөөр мүрысэхэдөө, 4524 очко абажа, бүлгэмэй шэнэ рекорд тогтообо.

× Хүнгэн атлетикээр СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүд зунай үедэ үнгэргэгдэхэ уласхоорондын болон бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ хабаадахаяа Ашхабад хотодо бэлэдхэл-hорилго хэжэ эхилбэ. Тэдэнэй дунда манай республикын түлөөлэгшэ Павел Яковлев, Олимпиин наадануудай хоёр удаа чемпион Владимир Куцай дурасхаалта шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэhэн бүхэсоюзна урилдаанда илажа гараhан Александр Костецкий, мастерта кандидадууд Сергей Антонов, Геннадий Темников гэгшэд бии. Эдэнэр hуралсал-hорилгоёо мартын 27 болотор үнгэргэхэ юм.

× РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитет үнгэрэгшэ жэлэй спортын дүнгүүдэй ёhоор, манай республикын хэдэн спортсменүүдые Россин Федерациин суглуулагдамал командын бүридэлдэ абаба. Тэдэнэй дунда hур харбалгаар СССР-эй спортын мастер болоhон, мүнөө Хурамхаанай дунда hургуулиин hурагшад Цыденжаб Будаев, Лариса Целовальникова гэгшэдые нэрлэлтэй. Эдэ хоёр үнгэрэгшэ жэлэй зунай үедэ Россин Федерациин түрүү hуури эзэлхын түлөө болоhон мүрысөөнүүдтэ түрүү hууринуудые эзэлhэн юм.

Б. ВАСИЛЬЕВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» мартын 14-дэ үнгэргэгдэhэн 11-дэхи тираж.

«49-hөө 6-ень тааха»: 7 (классическа барилдаан), 9 (велоспорт шоссе), 14 (академическэ hэлюурдэлгэ), 32 (фигурна hолжоролго), 41 (самбо барилдаан), 45 (столой теннис).

«36-haа 5-ень тааха»: 4 (бокс), 25 (сапын спорт), 27 (hур харбалга), 30 (хүндэ атлетикэ), 36 (авиаспорт).

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯ...

Нэгэдэхи ху...
«Предприятиин эконо...
түрүү бэшэг. «КПСС-...
съездын шиидхэбэри...
бэелүүлхын түлөө» ...
сэлнүүдэй суглуулба...
рысэдэг областьнуудай...
оной январь-февраль ...
нуудай хүдэлмэри...
Хоёрдохи ху...
Партийна ажабайдал...
жэлгэ фермэ дээрэ ...
үгэнь ажалаарнь ...
дана» — С. Чойдоново...
тья «Уулзалгануу...
дөөнүүд, үгэ хэлэлгэну...
Эрдынеевэй корреспо...
Гурбадахи ху...
Бүхэроссиин «Знание»...
мэй 25 жэлэй ойдо зор...
даhан материалнуудай...
луулбари. Уласхоо...
шэнжэлэл. Хилын са...
Дүрбэдэхи ху...
Искусствын hонин. ...
үеын хатарай арга...
Лазаревай статья, ...
дээсэл.

СЭНХИР ЭК...

НЭГЭДЭХИ ПРОГР...
Москва. 8.55 — Дам...
программа. 9.00 — ...
9.40 — Үглөөнэй ...
ка. 10.05 — «Дуратай...
гүүд». 10.35 — «Зор...
жа» — уран hайханай...
12.10 — Дуу, хатарай ...
жанска ансамблиин ...
(НРБ). 12.55 — Шэн...
15.25 — Дамжуулгын ...
рамма. 15.30 — Ш...
15.50 — «Родопсы...
хайнууд» — теле...
баримтата фильм.
«ПТУ-да ямар юумэ...
шан гээд hургадаг б...
— Спортын програм...
Гандболоор СССР-эй ...
нат. Эхэнэрнүүд. ...
(Киев) — «Жальгир...
пас). 2. «Хабарай ...
нууд» — уhа руу ...
уласхоорондын мүры...
17.50 — «Ирланди-...
цуудай газар» — ...
национальна hайндэр...
рюулhан баримтата ...
1-дэхи фильм. 18.45-...
зураашад тухай». ...
белиин 125 жэлэй ...
дохи дамжуулга).
Улаан-Үдэ. 19.15-...
гал» — мэдээсэлэй ...
ма (буряадаар).
Москва. 19.45 — «Мү...
түби дэлхэйдэ». 20...
тын Зүүн зүгтэ эб ...
байгуулха тэмсэлэй ...
та. 22.50 — А. П...
«Три года» гэhэн ...
табигдаhан уран hай...
лефильм. (1-дэхи се...
«Время». 22.35 — ...
Неждановой». 24.0...
болоор сезоной кубо...
тёр» (Донецк) — «...
(Киев). Забhартань ...
нөөдэр — түби дэлх...

Редактор
Р. Б. ГАР...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Го... ственного комитета Бурятской АСС... делам издательств полиграфии и ... ной торговли.
И-02363. Заказ № 64. Индекс ...